

RAPPORT

KARTLEGGING AV ETTER- OG VIDEREUTDANNING I NORGE FOR SEKRETARIAT FOR EKSPERTUTVALGET OM ETTER- OG VIDEREUTDANNING

11. MARS 2019

Leveransen er utarbeidet for oppdragsgiver, og dekker kun de formål som med denne er avtalt. All annen bruk og distribusjon skjer for oppdragsgivers regning og risiko. BDO AS eller BDO Advokater AS vil ikke kunne gjøres ansvarlig overfor en tredjepart.

1	SAMMENDRAG	3
2	INNLEDNING	3
2.1	BAKGRUNN.....	3
2.2	MANDAT OG PROBLEMSTILLINGER	4
2.3	DEFINISJONER, METODE OG AVGRENSNINGER.....	4
3	UNIVERSITETER OG HØYSKOLER	6
3.1	OM UNIVERSITETER OG HØYSKOLER.....	6
3.2	TILBUDSSIDEN AV ETTER- OG VIDEREUTDANNING VED UNIVERSITETER OG HØYSKOLER I NORGE	6
3.3	OPPSUMMERING.....	12
4	FAGSKOLER	12
4.1	OM FAGSKOLER	12
4.2	TILBUDSSIDEN AV ETTER- OG VIDEREUTDANNING VED FAGSKOLER I NORGE	12
4.3	OPPSUMMERING.....	17
5	FYLKESKOMMUNER	17
5.1	OM FYLKESKOMMUNALE TILBUD AV EVU.....	17
5.2	FYLKESKOMMUNENES ORGANISERING AV VIDEREGÅENDE- OG FAGSKOLEOPPLÆRING FOR VOKSNE.....	18
5.3	FYLKESKOMMUNENES STRATEGISKE OG ØKONOMISKE FOKUS PÅ VOKSENOPPLÆRING	20
5.4	FYLKESKOMMUNENES STRATEGISKE OG ØKONOMISKE FOKUS PÅ FAGSKOLER OG EVU	21
5.5	OPPSUMMERING.....	23
6	VEDLEGG	23
6.1	METODE	23
6.2	UTFORDRINGER	24
6.3	KARTLEGGING AV ANDRE MULIGE TILBYDERE AV EVU	26
6.4	VEDLEGG TIL UNIVERSITETER OG HØYSKOLER	29
6.5	VEDLEGG TIL FAGSKOLER	31
6.6	VEDLEGG TIL FYLKESKOMMUNER	33

1 SAMMENDRAG

Mange som faller utenfor arbeidslivet har lav kompetanse, eller får ikke brukt den kompetansen de har. Kompetanse Norge er sekretariat for et ekspertutvalg som skal gi viktig kunnskapsgrunnlag og anbefalinger for regjeringens reform «Lære hele livet». Utvalgets formål er å vurdere behov for etter- og videreutdanning, om utdanningssystemet er i stand til å møte disse behovene, og om rammebetingelsene for investering i ny kompetanse er tilstrekkelig gode.

Etter- og videreutdanningstilbudet i Norge er kartlagt tidligere. Siden disse kartleggingene ble gjennomført er det skjedd endringer i universitets- og høyskolesektoren, blant annet har flere institusjoner slått seg sammen. Økt oppmerksomhet rundt kompetansepolitikk kan også ha påvirket tilbudet og etterspørselen av etter- og videreutdanning. Basert på de ovennevnte endringene har Kompetanse Norge, som sekretariat for utvalgets arbeid, gitt BDO AS i oppdrag å kartlegge tilbudssiden av etter- og videreutdanning i Norge i dag. Dette inkluderer hvilke tilbydere av etter- og videreutdanning som finnes, og hvilke tilbud som gis. Kartleggingens hovedfunn kan oppsummeres som følger:

- Universiteter og høyskoler tilbyr videreutdanningstilbud innenfor mange forskjellige fagfelt. Ifølge Database for statistikk om høyere utdanning (DBH) tilbød universiteter og høyskoler 2 370 videreutdanningstilbud i Norge i 2018. De fleste utdanningstilbudene institusjonene kaller videreutdanning tilbys som deltidsstudier. 59 prosent av videreutdanningstilbudene tilbys som 50 prosent av heltid. Organisering og satsing på etter- og videreutdanning varierer.
- Fagskolene bruker uttrykkene etterutdanning og videreutdanning i liten grad, men tilbyr ulike typer utdanning og kurs mange forskjellige steder i landet. Ifølge DBH tilbød fagskolene i 2018 1 924 utdanningstilbud. Utdanningstilbudene på fagskoler er i stor grad tilpasset for voksne, er ofte fleksible og mulig å kombinere med jobb. Om lag 65 prosent av studiene er deltidsstudier.
- Fylkeskommuner vektlegger voksenopplæring og fagskoleopplæring ulikt både strategisk og økonomisk. Tre fylker har voksenopplæring gjennom Opplærings- og utviklingsentre (OPUS) og ni har opplæringsentre for voksne under andre navn.

2 INNLEDNING

2.1 BAKGRUNN

Utdanning og opplæring legger grunnlaget for kompetanse, og er avgjørende for at et moderne samfunn skal fungere. Et høyt nasjonalt utdanningsnivå sikrer likevel ikke at næringslivet har tilgang til den kompetansen de har behov for. Digitalisering og ny teknologi øker også ansattes behov for kunnskapsløft gjennom karrieren. Det er her etter- og videreutdanning (EVU) kommer inn, for å gi ansatte eller fremtidig ansatte mer yrkesrelevant og oppdatert kompetanse. Det er høy deltakelse i EVU i Norge og flertallet av virksomheter i Norge har ansatte som deltar i opplæringstiltak.

Mange som faller utenfor arbeidslivet har lav kompetanse, eller får ikke brukt den kompetansen de har. Regjeringen vil gjennomføre en kompetansereform i arbeidslivet, kalt «Lære hele livet» for å sikre at ingen går ut på dato, og at flere skal kunne stå i jobb lenger. En digital omstilling kan skape nye yrkesgrupper, og gi nye oppgaver og utfordringer til eksisterende yrkesgrupper. Dette innebærer at flere må ta mer utdanning og opplæring.¹

Kongen i statsråd nedsatte 2. mars et ekspertutvalg som skal gi viktig kunnskapsgrunnlag for regjeringens reform «Lære hele livet». Utvalgets formål er å vurdere behov for etter- og videreutdanning, om utdanningssystemet er i stand til å møte disse behovene, og om rammebetingelsene for investering i ny kompetanse er tilstrekkelig gode.² Kompetanse Norge har fått i oppdrag å være sekretariat for utvalgets arbeid.

¹ https://www.regjeringen.no/no/tema/utdanning/voksnes_laering_og_kompetanse/innsiktsartikler/lare-hele-livet/hva-er-det-reformen-gar-ut-pa/id2600467/

² <https://www.regjeringen.no/contentassets/ff061b2d4f544dcdb47778c864f8933/mandat-ekspertutvalg12742311.pdf>

2.2 MANDAT OG PROBLEMSTILLINGER

BDO har fått i oppdrag å kartlegge tilbudssiden av EVU i Norge i dag. Kartleggingen skal resultere i en rapport med funn som skal inngå i kunnskapsgrunnlaget til utvalget. Fokuset er på universiteter og høyskoler, fagskoler og fylkeskommuner. Det skilles mellom etterutdanning og videreutdanning.

Kartleggingens utgangspunkt er følgende problemstillinger:

Type enhet	Problemstilling
1) Universiteter og høyskoler (offentlige og private)	a) Hvem tilbyr etter- og videreutdanning i Norge?
	b) Hvilke tilbud av henholdsvis etter- og videreutdanning finnes?
	c) I hvilken grad finnes videreutdanningstilbud som kan kombineres med å være i jobb?
	d) Hvordan organiseres etter- og videreutdanningstilbudene?
	e) Hvordan vektlegges etter- og videreutdanning i institusjonenes strategi?
2) Fagskoler	a) Hvem tilbyr etter- og videreutdanning i Norge?
	b) Hvilke tilbud av henholdsvis etter- og videreutdanning finnes?
	c) I hvilken grad finnes videreutdanningstilbud som kan kombineres med å være i jobb?
	d) Hvordan organiseres etter- og videreutdanningstilbudene?
	e) Hvordan vektlegges etter- og videreutdanning i enhetenes strategi?
3) Fylkeskommuner	a) I hvilken grad satser fylkeskommunene på etter- og videreutdanning?

Problemstillingene adresseres i egne kapitler for hver enhetstype. Eksempelvis besvares problemstilling 1a)-e) i kapittel 3 Universiteter og høyskoler. Vi har i tillegg gjennomført en overordnet og begrenset kartlegging av tilbud innenfor digitalisering som tilbys av universiteter, høyskoler og fagskoler.⁴

2.3 DEFINISJONER, METODE OG AVGRENSNINGER

2.3.1 Definisjoner

Litteratur, institusjoner og databaser bruker ulike definisjoner av etter- og videreutdanning. Vi har valgt å benytte definisjoner og til en viss grad metodikk som brukes av Tømte mfl. i deres kartlegging i 2015.⁵ Slik kan kartleggingene sammenlignes, og gi nyttig informasjon om endringer og potensielle trender i markedet for tilbydere av etter- og videreutdanning.

Definisjonene som benyttes er:

- «Videreutdanning er all formell utdanning som leder til formell kompetanse/studiepoeng innenfor det ordinære utdanningssystemet, men som tas som en senere påbygning av førstegangsutdanningen»
- «Etterutdanning omfatter kurs, seminarer og annen organisert opplæring som ikke gir formell utdanningskompetanse eller studiepoeng, og som primært sikter mot å fornye eller oppdatere arbeidstakerens kompetanse».

³ Problemstillingene er ikke ment som rapportoppsett, og besvares ikke strengt etter dette formatet.

⁴ For universiteter og høyskoler gis dette hovedsakelig gjennom en kort sammenfatning av NIFUs arbeidsnotat «Etter- og videreutdanning innen digitalisering - tilbud og behov» fra 2018, og for fagskoler har vi benyttet oss av statistikk fra DBH.

⁵ Tømte, C., Olsen, D. S., Waagene, E., Solberg, E., Børing, P., og Borlaug, S. B. (2015). Kartlegging av etter- og videreutdanningstilbud i Norge. Oslo: NIFU 2015:39

BDO vil legge til grunn en definisjon av etterutdanning som ikke omfatter uformell læring.⁶ Videreutdanning vil så langt det er mulig defineres som en senere påbygging av førstegangsutdanningen,⁷ der studentene oppfyller et av to kriterier:⁸

- Man er 22-34 år og har hatt minimum tre års sammenhengende opphold i utdanningen
- Man er mellom 35-59 år

I rapporten benyttes forkortelsen EVU når begrepene etter- og videreutdanning omtales samlet. Når begrepene omtales adskilt benyttes etter- eller videreutdanning. Videre kaller vi universiteter og høyskoler, fagskoler og fylkeskommuner ulike typer enheter, men omtaler de enkelte skolene som ulike institusjoner.

2.3.2 Metode

I kartleggingen har vi benyttet flere informasjonskilder, blant annet Norsk senter for forskningsdatas (NSD) Database for statistikk om høyere utdanning (DBH), hvor vi har hentet ut relevant statistikk og Bisnode⁹, der vi har hentet ut foretak i relevante næringsgrupper. Deretter har vi i stor grad benyttet oss av enhetenes nettsider for å innhente supplerende informasjon, samt gjennomført seks intervjuer med ulike tilbydere. En kort introduksjon til databasene, samt en gjennomgang av metode for kartlegging av hver enhetstype finnes i vedlegg 6.1.

2.3.3 Avgrensninger

Dette prosjektet er avgrenset til å være en kartlegging. Dette innebærer at vurdering av funn og observasjoner ikke er inkludert i dette arbeidet.

Informasjonsmengde, samt kvalitet på og samsvar mellom tilgjengelig informasjon, har vært en utfordring. Det er store variasjoner i hvor mye informasjon de ulike enhetene offentliggjør om utdanningstilbud, organisering, strategier med mer. Uttrykkene etterutdanning og videreutdanning brukes i varierende grad, og det fremkommer ikke hvordan hver enkelt enhet definerer uttrykkene. På grunn av mangel på informasjon vedrørende studentene på de kartlagte tilbudene har også kriteriene for videreutdanning som følger av definisjonen i 2.3.1 vært vanskelig å legge til grunn. Vi forutsetter at informasjon fra databasene er korrekt.^{10 11}

Tilgjengelig statistikk er i stor grad basert på 2018 og eventuelt tidligere år. Oppdaterte nettsider viser studietilbud for 2019, men ikke alle gir mulighet til å se når informasjonen sist er oppdatert. Det oppstår dermed usikkerhet rundt hvorvidt kursene er endret, eller oppgitt «ukorrekt». Ulike tidsperspektiver gjør også sammenligning mellom prioriteringer, for eksempel dersom én aktør omtaler strategier i et ti-års perspektiv og en annen spesifikt for kommende år. Særlige utfordringer og hvordan disse er behandlet er gjengitt i vedlegg 6.2.

BDO finner det riktig å presisere at vi ikke kan påta oss ansvar for fullstendigheten eller riktigheten i det grunnlagsmaterialet som har vært utgangspunkt for vår kartlegging. Dersom vi har basert oss på uriktige eller ufullstendige opplysninger, har vi ikke hatt anledning til å avdekke dette ut over overordnede rimelighetsvurderinger.

⁶ Uformell læring er ikke-organisert læring som skjer gjennom det daglige arbeidet, for eksempel når man lese fagbøker, eller bruker internett for å lære, det er ingen lærer, veileder eller organisator til stedet (Keute og Drahus, 2017. https://www.ssb.no/en/utdanning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/317598?_ts=15dacd16b80)

⁷ Som beskrevet av Tømte mfl. (2015). <https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/2375197/NIFUrapport2015-39.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

⁸ Keute, A. L., & Drahus, K. M. (2017). Livslang læring 2008-2017. Resultater fra Lærevilkårsmonitoren.

⁹ Bisnode samler rådata fra et hundretalls leverandører, både statlige og private. Eksempler er informasjon om foretaks kontaktinformasjon, regnskap eller kunngjøringer fra Brønnøysund. <https://www.bisnode.no/om-bisnode/hva-vi-gjor/var-data-og-sikkerhet/>

¹⁰ DBH betegnes videreutdanning som «ordinære studieprogrammer som gir ny formell kompetanse i universitets- og høyskolesektoren, på lavere eller høyere nivå. De karakteriseres av å være spesielt tilrettelagte tilbud for videreutdanning, dvs. at tilbudet med hensyn til målgruppe, faglig innhold og pedagogisk tilnærming har som intensjon å være videreutdanning tilpasset behov i samfunns- og arbeidsliv,» og skal «gi uttelling i form av studiepoeng.» <https://dbh.nsd.uib.no/dokumentasjon/tabell.action?tabellId=347#Videreutdanning>. Ifølge DBH selv er det vanskelig å klart definere videreutdanning.

¹¹ I Bisnode antar vi at oppgitt næringskode og annen informasjon er korrekt.

3 UNIVERSITETER OG HØYSKOLER

3.1 OM UNIVERSITETER OG HØYSKOLER

I dag er det i Norge 10 universiteter, 6 høyskoler og 5 vitenskapelige høyskoler med statlig eierskap underlagt Kunnskapsdepartementet (KD).¹² ¹³ I tillegg finnes det flere private høyere utdanningsinstitusjoner, herunder 3 private vitenskapelige høyskoler og 22 private høyskoler.

Noen høyskoler er institusjonsakkrediterte og kan selv opprette studietilbud innenfor egne fullmakter.¹⁴ Andre høyskoler tilbyr akkrediterte studier, men må søke om akkreditering av eventuelle nye studier:

- Universiteter har rett til å opprette studietilbud på alle nivåer.
- Vitenskapelige høyskoler og høyskoler som er «institusjonsakkreditert» har selvakkrediteringsrett for studier på bachelornivå på alle fagområder og for studier på alle nivåer innenfor de fagområdene der de har rett til å gi doktorgrad.
- Høyskoler med akkrediterte studietilbud, men som ikke er akkreditert som institusjon må søke om akkreditering av studietilbud på alle nivå.

Universiteter og høyskoler tilbyr svært mange og ulike studietilbud, både når det gjelder fagområder, hvordan de er organisert, om de tilbys som etter- eller videreutdanning med mer.

3.2 TILBUDSSIDEN AV ETTER- OG VIDEREUTDANNING VED UNIVERSITETER OG HØYSKOLER I NORGE

3.2.1 Videreutdanningstilbudet ved universiteter og høyskoler i Norge er variert og de fleste er deltidsstudier

Definisjonen av videreutdanning tilsier at ethvert studium kan være videreutdanning for den enkelte student. I kartleggingen av UH (universitets- og høyskole)- institusjonenes videreutdanningstilbud ser vi på de tilbud som institusjonene selv kaller videreutdanning, i rapportering til DBH og på egne nettsider. Det er verdt å merke seg at videreutdanningstilbudet i realiteten er betydelig større enn antall utdanningstilbud som er merket «videreutdanning».

De statlige institusjonene er størst og har flest videreutdanningstilbud

For å få oversikt over det totale tilbudet ved universitet- og høyskoler har vi basert oss på data fra DBH. Vi har vi hentet ut antall studenter, det totale antallet tilbudte studieprogram og tilbud av videreutdanning ved de ulike institusjonene.¹⁵ Dette er satt opp mot antall videreutdanningstilbud innhentet fra de ulike institusjonenes hjemmesider,¹⁶ og oppsummeres etter institusjonstype i tabell 1 under. Verken DBH eller institusjonene selv har tilgjengelige statistikk over hvor mange av deres studenter som er «videreutdanningsstudenter.»

En tabell som viser tilsvarende oversikt over alle institusjonene hver for seg finnes i tabell 8 i vedlegget.¹⁷ Utdanningsinstitusjoner som ikke tilbyr etter- eller videreutdanning, verken ifølge DBH eller ifølge egne nettsider, er ekskludert fra tabellene.¹⁸

¹² <https://www.regjeringen.no/no/dep/kd/org/etater-og-virksomheter/underliggende-etater/statlige-universiteter-og-hoyskoler/id434505/>

¹³ I tillegg finnes Forsvarets etterretningshøgskole og Forsvarets høgskole underlagt Forsvaret og Kriminalomsorgens høgskole og utdanningscenter underlagt Justisdepartementet.

¹⁴ Det er Nasjonalt organ for kvalitet i utdanning (NOKUT) som er ansvarlig for akkreditering av studietilbud i Norge. <https://www.nokut.no/om-nokut/>. Dette er regulert i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning kapittel 3.

¹⁵ For høst 2018. For et utvalg av institusjonene som vi har sjekket ser disse kursene ut til å være stort sett overlappende. De fleste tilbudene går over lengre tid, og ser for de vi har sett på ut til å være inkludert under begge semester. Disse tilbudene brukes videre i rapporten som videreutdanningstilbud i 2018.

¹⁶ Vi har gått gjennom hjemmesidene og telt antall tilbud de opplyser om der.

¹⁷ Institusjonene på DBH er sjekket opp mot NOKUTs oversikt over akkrediterte studietilbud, og eventuelle ikke inkluderte på DBH er tatt med i tabellen. I tillegg har vi sett på hvilke foretak som selv oppgir at deres virksomhet faller inn under undervisning på universitets- og høyskolenivå er registrert med næringskode 85.42 *Undervisning på universitets- og høyskolenivå*. Dette beskrives nærmere i kapittel 6.3.1 i vedlegget.

¹⁸ Dette gjelder Ansgar teologiske høgskole, Bergen Arkitektshøgskole, Fjellhaug internasjonale Høgskole, Forvarets etterretningshøgskole, Høyskolen for Ledelse og Teologi, Høyskolen for dansekunst, Musikkteaterhøgskolen, Norges dansehøgskole, Noroff University College, NSKI høyskole og Skrivekunstakademiet i Hordaland.

Type institusjon	Antall studenter 2018 DBH	Antall studieprogram 2018 DBH	Antall studieprogram kategorisert som videreutdanning på DBH	Antall videreutdanningstilbud på hjemmesidene
Privat Høyskole	15 555	414	95	121
Privat vitenskapelig høyskole	27 980	225	76	246
Statlig høyskole	42 600	1 554	699	403
Statlig vitenskapelig høyskole	6 180	235	75	43
Universiteter	184 480	4 124	1 425	1 017
Sum	276 795	6 575	2 370	1 830

Tabell 1: Antall studenter, antall studieprogram og antall studieprogram kategorisert som videreutdanning på DBH i 2018 og antall videreutdanningstilbud fra hjemmesidene. Kilde: DBH og BDO Analyse

Tall fra DBH presentert i tabellen over viser at 2 370 av 6 575, eller 36 prosent av studieprogrammene, er definert som videreutdanningstilbud. De fleste av disse tilbys ved de statlige høyskolene og universitetene. Det er de statlige høyskolene som har høyest andel videreutdanningsprogram sammenlignet med totalt antall studieprogram. Som det også fremgår av tabellen varierer antall videreutdanningstilbud på DBH og på nettsidene. Disse forskjellene oppstår som følge av flere «utfordringer», omhandlet i vedlegg 6.2.1.

Det finnes flest videreutdanningstilbud for lærere og pedagoger, og innen helse-, sosial- og idrettsfag

DBHs statistikk over studietilbud har informasjon om type studium for hvert enkelt studieprogram. DBH opererer med hele 30 ulike kategorier. Vi har kategorisert disse etter standard for ISCED-F 2013 Fagfelt (NUS), som benyttes av blant annet SSB.¹⁹ Antall videreutdanningstilbud for de ulike NUS-fagfeltene høst 2018 oppgis i tabell 2 under.

Fagfelt	Antall videreutdannings- program 2018 DBH
Annet	84
Helse-, sosial- og idrettsfag	538
Humanistiske og estetiske fag	406
Ingeniørfag, bygg- og anlegg, inkludert arkitektur	12
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	613
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	250
Primærnæringsfag	17
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	3
Samfunnsfag, journalist og informasjonsfag	268
Økonomiske og administrative fag, juridiske fag	179
Sum	2 370

Tabell 2: Antall videreutdanningsprogram fra DBH i 2018, kategorisert etter NUS-fagfelt. Kilde: DBH og BDO Analyse

Av tabellen over ser vi at det tilbys flest videreutdanningstilbud innen lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk. Også innenfor helse-, sosial- og idrettsfag og humanistiske og estetiske fag er videreutdanningstilbudet omfattende. Ifølge DBH tilbyr UH-institusjoner i liten grad videreutdanning innen primærnæringsfag og ingeniørfag, bygg- og anlegg, inkludert arkitektur.

De fleste videreutdanningstilbud tilbys som deltidsstudier

Kartleggingen har spesielt sett på om tilbudt videreutdanning kan kombineres med jobb eller ikke. Informasjon rundt organisering, utdanningsform og graden av heltid hos tilbudte studier er

¹⁹ <https://www.ssb.no/klasse/klassifikasjoner/141>.

hentet fra DBH,²⁰ og informasjon om markedsføring er innhentet fra institusjonenes hjemmesider.

DBH har detaljert informasjon om studiene som tilbys kan tas som deltidsstudier (inkludert hvor stor andel av heltid de er), og om undervisningen er nettbasert, ved institusjonen eller desentralisert.²¹ Dette gir informasjon om studiene er tilpasset til å kunne tas ved siden av arbeid. Resultatene presenteres i tabell 3 under.

	Antall videreutdanningsprogram				Totalt
	Deltid ≤ 49 %	Deltid 50 %	Deltid ≥ 51 %	Heltid 100 %	
Privat Høyskole	13	55	5	22	95
Desentralisert undervisning		1			1
Nettbasert undervisning	1	3		2	6
Undervisning ved institusjonen	12	51	5	20	88
Privat vitenskapelig høyskole	10	41		10	61
Desentralisert undervisning		5			5
Undervisning ved institusjonen	10	36		10	56
Statlig høyskole	151	490	8	50	699
Desentralisert undervisning	33	43			76
Nettbasert undervisning	20	44		4	68
Undervisning ved institusjonen	98	403	8	46	555
Statlig vitenskapelig høyskole	25	56		9	90
Desentralisert undervisning	4	8		1	13
Nettbasert undervisning	2				2
Undervisning ved institusjonen	19	48		8	75
Universiteter	427	757	45	196	1 425
Desentralisert undervisning	59	61	5	5	130
Nettbasert undervisning	47	169	5	3	224
Undervisning ved institusjonen	321	527	35	188	1 071
Sum	626	1 399	58	287	2 370
Andel av sum	26 %	59 %	2 %	12 %	100 %

Tabell 3: Antall videreutdanningsprogram i prosent av heltid (fordelt på deltid til og med 49 prosent, 50 prosent, fra og med 51 prosent, og 100 prosent) per institusjonstype. Kilde: DBH og BDO Analyse

I tabellen over ser vi antall videreutdanningstilbud per institusjonstype, fordelt i ulike kategorier etter prosent av heltid. 2 083, eller 88 prosent, av videreutdanningstilbudene som tilbys er deltidsstudier. Hele 1 399 av disse er 50 prosent av heltid, og 626 av tilbudene har en arbeidsmengde tilsvarende mindre enn 50 prosent av heltid.

Andelen videreutdanningstilbud som tilbys som deltidsstudier er gjennomgående høy ved de ulike institusjonstypene. Av tabellen ser vi at alle institusjonstypene har flest videreutdanningstilbud i kategorien 50 prosent av heltid.

Om lag 13 prosent av videreutdanningstilbudet på DBH er registrert som nettbasert undervisning. Kun 3 prosent av videreutdanningsprogrammene som er heltid tilbys over nett. Universiteter er de som i størst grad tilbyr nettbasert videreutdanning, etterfulgt av de statlige høyskolene. Ifølge DBH tilbyr ikke de private vitenskapelige høyskolene nettbasert undervisning ved noen av

²⁰ Som følge av det enorme antallet kurs og forskjellig fremstilling av disse, har vi ikke hatt mulighet til å gjøre denne kategoriseringen for hvert enkelt studium på alle institusjoner. De presenterte tallene er hentet fra DBHs informasjon om videreutdanning.

²¹ Der variabelen «desentralisert undervisning» er hentet fra DBH og innebærer at undervisningen fysisk sett foregår ved andre steder enn institusjonens ordinære campuslokalteter. Dette omfatter også programmer for «samlingsstudenter», der studentene kommer til institusjonens campus for undervisning i «bolker»; helger, uker med mer. <https://dbh.nsd.uib.no/dokumentasjon/tabell.action?tabellId=347#Organisering>

sine 61 studieprogram.²² Om lag 10 prosent av alle studieprogrammene har desentralisert undervisning. Det er hovedsakelig statlige utdanningsinstitusjoner som tilbyr denne formen for undervisning.

På institusjonenes hjemmesider har vi undersøkt hvordan videreutdanningstilbudene er presentert og markedsført. Vi har undersøkt om videreutdanningstilbudene er markedsført som at de er tilpasset å gjennomføres ved siden av jobb, og hvor lett tilgjengelig denne eventuelle informasjon er. Dette er gjort ved å se på «hvor langt ned i» hjemmesidene vi må gå for å få denne informasjonen. Hvordan institusjonene har fremstilt og markedsført disse tilbudene varierer, men kan overordnet deles i tre kategorier:

- Noen institusjoner skriver på sine nettsider at undervisning av videreutdanning generelt er tilpasset til å kunne gjennomføres ved siden av jobb. På nettsidene til Universitet i Stavanger, NTNU, Nord universitet, Høgskulen i Volda og Handelshøyskolen BI fremgår det tydelig på egne sider for etter- og videreutdanning at videreutdanningstilbudet ved institusjonen er lagt opp til å gjennomføres ved siden av jobb.
- For andre store høyskoler og universiteter finner vi først informasjon når man går inn på ulike fagområder eller kurs. Dette er tilfellet for Høgskolen Innlandet, Høgskolen i Østfold, Høgskulen på Vestlandet, Høgskolen Kristiania, Norges handelshøyskole og Universitetet i Sørøst-Norge.²³
- Det er flere store institusjoner som ikke nevner kombinasjon med jobb eksplisitt, men tilbyr kurs som er deltids- eller samlingsbaserte eller kan tas over nett. Eksempler er Universitetet i Bergen, Universitet i Tromsø, NLA Høgskolen og OsloMet.²⁴

3.2.2 Det er stor variasjon i etterutdanningstilbudet ved universiteter og høyskoler

Som nevnt har ikke DBH informasjon om etterutdanning hos de ulike institusjonene. Mange institusjoner skiller ikke tydelig mellom begrepene etterutdanning og videreutdanning på hjemmesidene sine. Flere institusjoner har likevel flere tilbud som per definisjon inngår i disse kategoriene. Eksempelvis vil kurstilbud som ikke gir studiepoeng regnes som etterutdanning. Vi har innhentet tilgjengelig informasjon om aktuelle etterutdanningstilbud fra de ulike institusjonenes hjemmesider.

Graden av informasjon ved de ulike institusjonene er varierende. Hvilke etterutdanningstilbud den enkelte institusjon tilbyr, er for flere knyttet til deres virksomhet. Norges Handelshøyskole tilbyr for eksempel ulike studieprogrammer økonomisk relatert, som «Bærekraftige forretningsmodeller», «Krakk og Kriser» og «Dynamisk virksomhetsstyring.» Antall etterutdanningstilbud, inkludert kurs, som tilbys ved de institusjonene som hadde konkret informasjon om dette oppsummeres i tabell 9 i vedlegget. Tabellen viser at det er 23 av institusjonene som ser ut til å ha konkret informasjon om etterutdanning.. Noen institusjoner kommenterer at kurs tilbys ved behov eller etterspørsel. Disse er også inkludert i tabellen. Det fremgår ikke klart av institusjonenes hjemmesider om disse tilbys kun til bedrifter eller også til enkeltpersoner.

Høgskolen i Molde er blant dem som tilbyr kurs «etter behov.» I intervju forteller de at dette ikke er noe de satser mye på, men at de kan tilby kurs eller seminarer som ikke gir studiepoeng etter etterspørsel, da som regel etter etterspørsel fra arbeidsgiver. Det er ofte «klynger» som tar kontakt, ikke nødvendigvis enkeltbedrifter. Kurs tilbys også til kommunal sektor, for eksempel kurs knyttet til ny helseteknologi. Da spør høyskolen kommunene om deres ansatte vil komme på kurs hos dem.

Også OsloMet forteller i intervju at de tilbyr kurs ved behov, så lenge de har kapasitet til dette. Kurstilbudene tilbys ofte til bedrifter, men de har også kurs som enkeltpersoner kan melde seg på. De har imidlertid erfart at det kan være vanskelig å fylle opp slike kurs, og opplever at etterspørselen etter kurs som ikke gir noen form for studiepoeng har avtatt.

²² En mulig feilkilde her er BIs videreutdanningstilbud på DBH. BI har svært få utdanningstilbud registrert som videreutdanningstilbud på DBH, mange færre enn det ser ut til på deres hjemmeside. Dette forklares nærmere i vedlegg 6.2 Utfordringer.

²³ Som nevnt har vi ikke hatt mulighet til å gå inn på hvert enkelt kurs på alle skoler. De som listes her er institusjoner der så å si alle tilbudte kurs vi har gått inn på har hatt en presisering om at de skal kunne gjennomføres ved siden av jobb.

²⁴ OsloMet forteller i intervju at de opplever at markedsføring av EVU-tilbud har liten effekt, og at informasjon på hjemmesider er mest relevant. De skriver i kursbeskrivelser og programplaner at tilbudene er tilpasset til å kunne tas ved siden av arbeid.

3.2.3 Flere institusjoner organiserer EVU i sentraliserte enheter

I kartleggingen har vi også sett på hvordan EVU-tilbudet ved de ulike institusjonene organiseres. For å tilegne oss kunnskap om dette har vi gjennomgått informasjon om organisering fra institusjonenes nettsider. Utvalgte institusjoner ble spurt om dette i telefonintervju.

Tilgjengelig informasjon om organiseringen av EVU-tilbud på institusjonenes nettsider varierer. Under har vi oppsummert hovedfunnene fra kartleggingen av institusjonenes hjemmesider:

- Noen institusjoner har en sentralisert EVU-enhet. Flere av de store institusjonene har tydelige enheter for EVU. Eksempler er Universitetet i Bergen, NTNU, Norges Handelshøyskole, Handelshøyskolen BI, Høgskolen i Molde og Høgskolen i Østfold. Nord universitet ser ikke ut til å ha en sentralisert enhet, men har en koordinator.
- Hos andre, som MF vitenskapelige høyskole, Universitetet i Oslo og Universitetet i Tromsø ser det ikke ut til å finnes en sentralisert enhet.

Hos en god del institusjoner er det litt vanskelig å forstå hvordan tilbudet er organisert. For eksempel har Høgskolen Kristiania en egen «enhet» under prorektor på organisasjonskartet, uten at vi finner ytterligere informasjon om det er en egen EVU-avdeling i dag.

I intervju forteller Høgskolen i Molde at de har en egen avdeling for EVU, med 1,2 årsverk. Også andre ansatte deltar og underviser ved tilbud av utdanning og kurs. Disse «leies» da inn av EVU-avdelingen, og kostnadene føres som kostnader til EVU-avdelingen. Institutt for sosialfag ved OsloMet forteller i intervju at EVU-arbeidet ved instituttet tidligere har vært organisert under de ulike studietilbudene, men at de nå har opprettet en egen funksjon for etter- og videreutdanning og oppdragsvirksomhet.²⁵ OsloMets fakultet for samfunnsvitenskap forteller at de ønsker å øke grunnbemanningen for å få fleksibilitet til å kunne tilby mer EVU.

3.2.4 Enkelte institusjoner har EVU som strategisk satsingsområde

For å innhente informasjon om institusjonenes strategiske satsing på EVU, har vi gjennomgått tilgjengelige strategidokumenter fra institusjonenes hjemmesider. Kartleggingen viser at institusjonene nevner EVU i varierende grad i sine strategier. Under følger noen eksempler for å belyse variasjonen.

- Handelshøyskolen BI er et eksempel på en institusjon som i stor grad nevner EVU som en strategisk prioritet. Et annet eksempel er Nord universitet som inkluderer «kartlegging av EVU-behov» og utvikling av en «separat, gradsgivende EVU-portefølje,» i sine strategiske mål og tiltak mot 2020. Norges Handelshøyskole nevner EVU tydelig i strategi, har tydelig rapportering på mål, inkludert tiltak og planer videre. Norges musikkhøgskole har en egen strategi for EVU med mål og ambisjoner og NTNU har en «videreblogg» og inkluderer å «Utvikle EVU» som et utviklingsmål i sin strategi.
- Mange institusjoner nevner EVU, eller at det satses på EVU, i strategier eller andre styrende dokumenter, men kommer ikke med konkrete eksempler på tiltak eller planer. Eksempler her er Høgskolen i Volda og Norges Idrettshøyskole.
- I strategiene til Universitet i Tromsø, VID vitenskapelig høyskole, MF vitenskapelige høyskole og NLA Høgskolen finner vi ingen informasjon om EVU.

Høgskolen i Molde skriver i sin strategi at de ønsker å være en leverandør av EVU, men nevner ikke konkret hvordan og hvilke studier som tilbys/skal tilbys. De forteller i intervju at de ser på videreutdanning som en del av sin kjernevirksomhet, men at de ikke fokuserer på mye kurs, fordi de har erfart at det er svært kostbart. Høgskolen tilbyr videreutdanning for studenter i kommunal sektor uten elevbetalinger, og utdanningene starter opp når antallet studenter er nok til at tilbudet vil gi dekning med bakgrunn i oppnådde studiepoeng.²⁶ For andre videreutdanninger må studentene som regel betale studieavgift.

Institutt for sosialfag ved OsloMet forteller i intervju at de har utarbeidet en konkret strategi for EVU-tilbudet,²⁷ og at de større grad enn tidligere arbeider med å gjøre EVU til en del av universitets kjernevirksomhet. Universitetets EVU-tilbud tilbys hovedsakelig mot betaling. Noen utdanningstilbud er også fullfinansierte oppdrag der næringsvirksomhet betaler for tilbudet.

²⁵ De forteller også at det foregår mye innen EVU på flere fakulteter og institutter.

²⁶ Deler av statsbevilgningen til høyskolene er basert på studentenes oppnådde studiepoeng.

²⁷ De forteller også at EVU inngår også som et satsingsområde i strategien til OsloMet på institusjonsnivå.

Vi har også sett etter hvor tilgjengelig informasjon om EVU er på institusjonenes hjemmesider. På stort sett alle institusjonenes hjemmesider var det lett å finne frem til institusjonens videreutdanningstilbud. Informasjon om etterutdanning fantes i varierende grad, som omtalt tidligere. Av de store institusjonene var det vanskeligst å finne denne informasjonen hos Universitetet i Tromsø.²⁸

Kartleggingen har også sett på om institusjonene har noen form for incentiver knyttet til EVU, for eksempel til lærere som tilbyr eller underviser ved EVU-tilbud. Dette hadde ingen av institusjonene noen informasjon om på sine hjemmesider. OsloMet forteller i intervju at de ikke har noen konkrete økonomiske incentivordninger, og de kjenner heller ikke til at andre institusjoner har slike. Institusjonen ønsker at alle ansatte skal arbeide med både «vanlig» utdanning og EVU. Slik organisasjonens regler er nå er det ikke mulig å tilby incentivordninger, men innføring av slike ordninger er noe som er oppe til diskusjon. Universitetet forteller at det er uvanlig at lærere tilbyr eller underviser i kurs i regi av andre enn institusjonen.

I intervju forteller Høgskolen i Molde at de i utgangspunktet ikke har slike incentivordninger, men at lærerne får overtidsbetaling for slik undervisning etter forhandlinger med de enkelte lærerne.²⁹ Høgskolen har ikke inntrykk av at lærerne i stor grad tilbyr kurs i egen eller andres regi, utover at flere lærere har 20 prosent- stillinger på flere universiteter.

3.2.5 Institusjonene informerer i liten grad om konkrete samarbeid med næringslivet

Med bakgrunn i St.meld. nr.44 (2008-2009) Utdanningslinja³⁰ ble universiteter og høyskoler fra 2011 pålagt å ha råd for samarbeid med næringslivet (RSA).³¹ Vi har søkt etter samarbeid med næringslivet på institusjonenes hjemmesider og spurt utvalgte institusjoner om dette i intervju.

Mange institusjoner har ikke informasjon om slike samarbeid på sine hjemmesider. Eksempler er Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo, Høgskulen på Vestlandet, MF vitenskapelige høyskole og Universitetet i Tromsø. Heller ikke Universitet i Oslo har særlig informasjon om samarbeid med næringslivet lett tilgjengelig på sine hjemmesider. De fleste store institusjoner nevner samarbeid med næringslivet, ofte RSA-samarbeid, men de færreste knytter dette opp mot EVU-tilbudet. Universitetet i Bergen har en egen handlingsplan for samarbeid med næringslivet og Høgskolen Innlandet har partnerskapsavtaler, samarbeidsprosjekter, råd og utvalgt og satser på «Livslang læring i samarbeid med et mangfoldig næringsliv.»³²

I intervju forteller Høgskolen i Molde at de har samarbeid med både kommunal og privat sektor, både når det gjelder vurdering av det faglige innholdet i undervisningen og ved at studenter får praksis og muligheter hos samarbeidspartnere. OsloMet forteller i intervju at de har samarbeid med NAV og Arbeids- og velferdsdirektoratet, og at de har samarbeid på institusjonsnivå med blant andre Virke og KS, og forteller at det stadig er flere aktører som ønsker å ha innflytelse på kva som tilbys.

3.2.6 Tilbud innen digitalisering

I 2018 kartla NIFU UH-sektorens EVU-tilbud innenfor temaet digitalisering. Resultatet av kartleggingen av tilbudet var at det fantes et «ikke ubetydelig, men langt fra omfattende, etter- og videreutdanningstilbud innen digitalisering».³³ Rapporten identifiserte 71 distinkte EVU-tilbud, og konkluderte med at det er mye som tyder på at behovet overgår tilbudet. Områder hvor det særlig behøves mer tilbud er teknisk IKT-kompetanse, IKT-sikkerhet og personvern og IKT og helse.

Dersom vi ser på utdanningstilbud markert som videreutdanning i statistikk fra DBH i tabell 2 ser vi at det er 250 videreutdanningstilbud innen NUS-kategorien naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag. 40 av disse er kategorisert som «teknologi.» Innenfor NUS-

²⁸ Tilbudet var lett å finne dersom man gikk inn i søkemotoren deres, men ikke ved hjelp av enkle søk på nettsiden.

²⁹ De forteller at de ikke kjenner til rene incentivordninger ved andre institusjoner, men at enkelte inkluderer EVU i en del av lærernes ordinære arbeidsplan. Dette innebærer at undervisning av EVU-tilbud er inkludert i planene for hva lærerne skal gjøre, og at EVU-undervisning da ikke nødvendigvis gir overtidsbetaling. Dette kunne vært ønskelig også ved Høgskolen i Molde.

³⁰ <https://www.regjeringen.no/contentassets/8ccdb8d0af81437e95d2144649864169/no/pdfs/stm200820090044000dddpdfs.pdf>

³¹ <https://www.nord.no/no/om-oss/rad-og-utval/rad-for-samarbeid-med-arbeidsliv/Documents/NIFUrapport2017-9.pdf>

³² <https://www.inn.no/>

³³ Fevolden, A. M., Tømte, C., Lyby, L., & Vaagland, K. (2018). Etter- og videreutdanning innen digitalisering-tilbud og behov.

kategorien ingeniørfag, bygg- og anlegg, inkludert arkitektur er det 12 videreutdanningstilbud, der 8 av disse er innenfor ingeniørfag.

3.3 OPPSUMMERING

Oppsummert ser vi at universiteter og høyskoler tilbyr videreutdanningstilbud innenfor mange forskjellige fagfelt. De fleste utdanningstilbudene institusjonene kaller videreutdanning tilbys som deltidsstudier, et klart flertall av disse er 50 prosent av heltid. Videre ser vi at tilbudet av etterutdanning er vanskeligere å kartlegge, og at mange institusjoner ikke skiller mellom uttrykkene etterutdanning og videreutdanning selv om de tilbyr ulike former for EVU. Tilbudene er ikke nødvendigvis vanskelig å finne for brukere, men heller vanskelig å kategorisere innenfor definerte rammer.

Hvordan institusjonene organiserer og i hvilken grad de satser på EVU varierer. Mange institusjoner opplyser om at de samarbeider med næringslivet, men de færreste knytter dette opp mot sitt EVU-tilbud.

4 FAGSKOLER

4.1 OM FAGSKOLER

Fagskoleutdanning er høyere yrkesfaglig utdanning, som ligger på nivå over videregående opplæring. Opptakskravene for å komme inn på fagskoler er å ha fullført videregående opplæring med yrkesfaglig kompetanse, generell studiekompetanse eller realkompetanse.

Det er NOKUT som behandler søknad om og akkrediterer utdanningstilbud etter lov om fagskoleutdanning.³⁴ Fagskoler kan i tillegg få akkreditering for fagområder dersom bestemte vilkår er oppfylt. Fagskolen har da fullmakt til selv å opprette eller legge ned fagskoleutdanninger innenfor disse fagområdene, men må rapportere om nye og avviklede utdanninger til NOKUT.

Det finnes både offentlige og private fagskoler.³⁵ Ofte tilbyr fylkeskommuner opplæring innen helse- og oppvekstfag samt offentlig finansierte tekniske og maritime utdanninger. Private fagskoler tilbyr ofte opplæring innen kreative fag, merkantile fag, service-, media-, multimedia- og IKT fag.³⁵ I følge DBHs fagskolestatistikk³⁶ var det 83 fagskoler i Norge i 2018, som hver tilbød mellom 1 og 212 utdanningstilbud.³⁷

4.2 TILBUDSSIDEN AV ETTER- OG VIDEREUTDANNING VED FAGSKOLER I NORGE

4.2.1 Norske fagskoler tilbyr utdanning innen en rekke fagfelt, og kan ofte kombineres med jobb

I kartleggingen av fagskolenes videreutdanningstilbud ser vi på det totale utdanningstilbudet som er registrert i DBH fagskolestatistikk.³⁸ Hvorvidt tilbudene etter definisjonen, fra kapittel 2.3.1, regnes som videreutdanning vil variere for hver enkelt student, basert på alder og arbeidssituasjon så langt.

Utdanningstilbudet er i liten grad konkretisert som et «videreutdanningstilbud»

Ifølge DBH hadde norske fagskoler i 2018 hele 1 924 tilbud.³⁷ Følgende fagskoler nevner videreutdanning enten i tittelen eller beskrivelsen av sine studier:³⁹

³⁴ Dette er regulert i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning kapittel fem.

³⁵ https://utdanning.no/tema/nyttig_informasjon/fakta_om_fagskole

³⁶ <https://dbh.nsd.uib.no/fagskole/omdbhf/index.action>

³⁷ <https://dbh.nsd.uib.no/fagskole/statistikk/rapport.action?visningId=45&visKode=false&admdebug=false&columns=arstall&index=1&formel=146&hier=skolenr!9!studiestednr!9!tilbudkode&sti=¶m=arstall%3D2018>

³⁸ I tillegg har vi sett på foretak som selv oppgir at deres virksomhet faller inn under undervisning ved fagskoler er registrert med næringskode 85.41 *Undervisning ved fagskoler*. Denne kartleggingen er gjort i vedlegg 6.3.2.

³⁹ 22 fagskoler har ikke søkefunksjon. Det kan dermed ikke være sikkert at de ikke har nevnt «videreutdanning» noe sted på nettsidene.

- AOF Hordaland-Sogn og Fjordane bruker i 3 av 5 beskrivelser av studieprogram teksten «Ønsker du videreutdanning i [...]»? AOF Norge bruker samme beskrivelse i 1 av 47 kursbeskrivelser.
- Fagskolene i Nordland og Trøndelag⁴⁰ omtaler 5 av 23 utdanninger som videreutdanning
- Fagskolen i Troms avdeling Nord-Troms videregående skole tilbyr 1 kurs, som beskrives som en «mulighet til videre utdanning».
- Ved søk på «videreutdanning» på nettsiden til NKI fagskoler får man treff på 7 av 18 studier, men ordet nevnes ikke i kursbeskrivelsene.
- Fagskolen Aldring og helse omtaler hele fagskolen som en yrkesrettet videreutdanning, og skiller mellom grunnutdanning, videreutdanning og etterutdanning av helsepersonell i sin årsrapport.
- Flere, deriblant Fagskolen Oslo Akershus, omtaler fagskolen i sin helhet som videreutdanning.

I intervju med representanter fra AOF Norge og Fagskolen Rogaland (maritim avdeling) kommer det frem at de ikke kategoriserer sine studietilbud som videreutdanning og etterutdanning. De forteller likevel at deres tilbud i stor grad benyttes av mennesker som har vært i arbeid, enten som lærling eller som ansatt i aktuelle bransjer.

Samlet illustrerer dette at institusjoner tillegger begrepet videreutdanning ulik betydning, noe som gjør en kartlegging basert på begrepsbruk lite hensiktsmessig. I den videre kartleggingen inkluderes derfor alle utdanningsmuligheter som tilbys av fagskoler som potensiell videreutdanning.

Fagskolene tilbyr mange utdanninger innen naturvitenskap, håndverk og tekniske fag, samt innen helse-, sosial- og idrettsfag

DBHs statistikk over studietilbud har informasjon om type studium for hvert enkelt studieprogram. I sin fagskolestatistikk bruker DBH en kategorisering som omtrent sammenfaller med NUS-fagfeltene som vi benyttet for universiteter og høyskoler.⁴¹ Antall videreutdanningstilbud for de ulike fagfeltene 2018 oppgis i tabell 4 under.

Nus fagfelt	Antall studieprogram 2018
Humanistiske og estetiske fag	178
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	32
Samfunnsfag og juridiske fag	46
Økonomiske og administrative fag	254
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	633
Helse-, sosial- og idrettsfag	625
Primærnæringsfag	39
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	117
Sum	1 924

Tabell 4: Antall studieprogram i 2018 fordelt på fagfelt. Kilde: DBH, bearbeidet av BDO

Av tabellen over ser vi at det tilbys flest videreutdanningstilbud innen naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag, tett etterfulgt av helse- sosial og idrettsfag. Færrest tilbud finnes innenfor samfunnsfag og juridiske fag, primærnæringsfag og lærerutdanninger og utdanninger innen pedagogikk.

⁴⁰ Fagskolene i Nordland og Trøndelag er en fellesbetegnelse på Levanger fagskole, Trondheim fagskole, Nordland fagskole i helse- og omsorgsfag, Chr. Thams fagskole, Lofoten reiselivsfagskole, Hadsel fagskole, Gaudal fagskole, Stjørdal fagskole, Ytre Namdal fagskole, Bodin maritime fagskole, Steinkjer fagskole og Lofoten maritime fagskole.

⁴¹ Der hovedforskjellen er plasseringen av juridiske fag.

De fleste utdanningstilbudene er deltid og kan i ofte kombineres med jobb

For å kartlegge hvorvidt studiene egner seg for å kombineres med jobb, har vi sett på studienes utdanningsform og hvorvidt studiene er markedsført som at de enkelt kan kombineres med jobb.

For å se på studienes utdanningsform har vi tatt utgangspunkt i data dra DBHs fagskolestatistikk. Resultatene er presenter i tabell 5 under. Tabellen viser antall studier fordelt mellom utdanningsformene «Nettbasert med samlinger», «Nettbasert undervisning» og «Stedsbasert undervisning». Hver kategori deles videre i antall heltid, definert som 100 prosent av normal arbeidstid, og deltid, definert som mindre enn 100 prosent av normal arbeidstid.⁴² ⁴³ Flere av fagskolene tilbyr de samme utdanningene med ulike studieløp, eksempelvis både som fulltid, deltid og nettbasert. Disse registreres i DBH som ulike utdanningstilbud. Summen av kolonnene i tabellen vil dermed være høyere enn antallet godkjente studietilbud hos NOKUT.

Fylke	Totalt antall tilbud	Nettbasert med samlinger		Nettbasert undervisning		Stedsbasert undervisning	
		Antall deltid	Antall heltid	Antall deltid	Antall heltid	Antall deltid	Antall heltid
Akershus	156	18	0	80	0	45	13
Aust-Agder	25					19	6
Buskerud	103	30	0			44	29
Finnmark	13	6	0			4	3
Hedmark	73	16	0			53	4
Hordaland	220	26	5			78	111
Møre og Romsdal	36	2	0			8	26
Nordland	49	11	2			22	14
Nord-Trøndelag	43	24	0			0	19
Oppland	93	32	0			31	30
Oslo	273	4	14	54	0	69	132
Rogaland	230	27	0	2	0	144	57
Sogn og Fjordane	40	15	0			3	22
Sør-Trøndelag	178	25	4	0	2	59	88
Telemark	73	11	0			53	9
Troms	36	20	0			8	8
Vest-Agder	137			24	24	37	52
Vestfold	69	4	0	2	0	37	26
Østfold	118	16	0			66	36
Sum	1 965	287	25	162	26	780	685

Tabell 5: Antall studietilbud fordelt på fylker og utdanningsform. Kilde: DBH, bearbeidet av BDO

Av tabellen over ser vi at 736 av 1 965 studier, eller 37 prosent av studiene er heltidsstudier.⁴⁴ Videre viser tabellen at det er et klart flertall av stedsbasert undervisning og at klart flertall av studier tilbys på deltid. I intervju med AOF Norge fremkommer det at det er svært vanlig at deres studenter tar fagskolen ved siden av jobb, særlig innen fagene helse og oppvekst, og at studentene ofte har jobbet noen år før de bygger på med fagskoleutdanning.

På institusjonenes nettsider ser vi at det ofte tilbys en form for fleksible løsninger. Unntaket er fagskolene som retter seg mot unge, disse tilbyr kun heltidsstudier. Et eksempel på dette er Designinstituttet, som tilbyr ett heltidskurs med møteplikt. Et annet eksempel er fagskolen Hald Internasjonale Senter, hvor studieløpet inkluderer et seks måneders opphold i utlandet. Stedsbaserte fulltidstudier som dette vil for de fleste være vanskelig å kombinere med en ordinær arbeidshverdag.

Noen fagskoler skriver på nettsidene at undervisningen generelt er tilpasset arbeidslivet. Andre nevner slik tilpasning kun for spesifikke kurs. Mange skriver ikke noe eksplisitt om tilpasning til arbeid, men tilbyr kurs som er deltids- eller samlingsbaserte eller som kan tas over nett. For

⁴² Tall på skolenivå og kursnivå på DBHs nettsider.

⁴³ Her benyttes en annen inndeling for heltid og deltid enn for universiteter og høyskoler. Dette er basert på graden av tilgjengelighet i DBHs statistikk. Informasjon om antallet studium som tilbys på heltid eller deltid kommer enkelt frem i tabell, mens man må inn på hvert enkelt studiested og deretter inn på utdanningstilbudets navn for å få opp informasjon om den nøyaktige andelen deltid. Grunnet en begrenset ramme var ikke dette mulig å gjennomføre i dette prosjektet.

⁴⁴ Ser vi på tilsvarende andeler i tabell 10 i vedlegg er 672 av 1924, eller 35 prosent av studiene heltidsstudier.

eksempel er Norwegian Drilling Academy AS (NORTRAIN) tydelig rettet mot mennesker i arbeid, med utsagn som «ett års utdanning ved siden av jobben, så er du der». Andre er markedsført mot yngre studenter som ønsker å bruke fagskolen som et springbrett for senere utdanning eller yrkesveier. Eksempler på dette er Designinstituttet, Norges Interiørskole AS og Fashion Mode AS.

4.2.2 Mange fagskoler har kursvirksomhet

Generelt har svært få fagskoler brukt uttrykket «etterutdanning» spesifikt om sine utdanningsmuligheter. De som nevner «etterutdanning» på nettsidene sine er

- Fagskolen i Troms, avdeling Tromsø, som omtaler fagskolens tilbud som EVU
- Institutt for helsemedisin, hvor 3 av 5 kurs har etterutdanning i tittelen. På nettsiden deres står det blant annet «Vi holder ulike EVU-kurs for våre ferdige terapeuter, samt introduksjonskurs for nybegynnere»
- Tunsberg medisinske skole, som sorterer sine studier i basisfag, utdanning, etterutdanning og «webinarer». De tilbyr 6 etterutdanningskurs, som kan gi vitnemål med sertifisering

Samtidig er det relativt mange som tilbyr en form for kursvirksomhet som ikke gir formell utdanningskompetanse eller studiepoeng. 30 av de undersøkte fagskolene har informert på nettsiden om kurs de selv tilbyr. De fleste tilbyr mellom 1 og 15 kurs, og flere fagskoler skriver at de leverer spesialtilpassede kurs på forespørsel. Eksempler på fagskoler med utstrakt kursvirksomhet er

- Fagskolen Rogaland, som har et kurscenter med ca. 2 000 deltakere årlig
- Fagskolen Telemark, som tilbyr ca. 20⁴⁵ kurs innenfor tekniske fag og helsefag
- Luftfartsskolen AS, som tilbyr ca. 20 kurs innenfor luftfart
- Nordkapp maritime fagskole og videregående skole, som tilbyr ca. 60 kurs innen maritime fag
- Tone Lise akademiet, som tilbyr ca. 20 kurs innen skjønnhet og velvære
- Fagskolen Aldring og helse, som tilbyr ca. 20 kurs innen helse

I intervju med AOF Norge fremkommer det at de har et bredt kurstilbud, blant annet innen HMS og språk. De har i tillegg nylig startet å tilby etterutdanningskurs for ansatte innen barnehage, SFO og skole. Kursene er organisert gjennom andre avdelinger i organisasjonen, og ikke underlagt fagskoleavdelingen. Maritim avdeling ved Fagskolen Rogaland forteller at de tilbyr sine studenter kurs på kveldstid som gir ferdighetssertifikat, og at de planlegger å utvide sin kursvirksomhet i fremtiden.

4.2.3 Fagskolene arrangerer egne kurs eller samarbeider med andre aktører om kursvirksomhet

Fordi fagskolene generelt ikke benytter eller organiserer seg etter et tydelig skille mellom videreutdanning og annen utdanning, har de heller ikke egne enheter som har ansvar for videreutdanning spesifikt. Noen fagskoler tilbyr enkeltstående kurs, noen fagskoler har egne kurscenter og noen samarbeider med andre enheter som tilbyr kurs (for eksempel OPUS i fylket).

Det er også flere større organisasjoner som har flere avdelinger, herunder eksempelvis en avdeling for fagskole og en avdeling for kursvirksomhet og dermed tilbyr kursvirksomhet som ikke er direkte underlagt selve fagskolen. Eksempler på dette er TISIP fagskole, NORTRAIN, Norsk jernbaneskole, Folkeuniversitetet og AOF Norge.

4.2.4 Fagskolenes strategiske satsing kan ikke vurderes ut ifra tilgjengelig informasjon

Fagskolenes strategier er i liten grad tilgjengelig på nettsidene. Noen beskriver sine verdier og overordnede mål, men detaljer er ikke offentlig tilgjengelig. Hvorvidt skolene satser spesifikt på EVU kan dermed ikke vurderes basert på tilgjengelig strategiinformasjon. De fylkeskommunale strategiene som omhandler fylkeskommunale fagskoler gjennomgås i kapittel 5.4.1.

⁴⁵ «Ca. 20» brukes her om antall mellom 18 og 22, basert på listede kurs. Vi forutsetter at kursvirksomhet generelt er fleksibelt, slik at tilbudet vil variere basert på etterspørsel. Flere fagskoler oppgir at de tilbyr spesialtilpassede kurs på forespørsel.

4.2.5 Samarbeid med arbeidslivet er utbredt ved fagskolene

Vår kartlegging, basert på informasjon fra nettsider og intervju, viser at fagskolene samarbeider med arbeidslivet i stor grad. Eksempelvis er det for utdanninger som inneholder praksis et krav for NOKUT-godkjenning at det foreligger avtaler som regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene.⁴⁶ Mange fagskoler oppgir at forelesere er fagekspert eller har jobb i de aktuelle bransjene, og flere markedsfører seg med uttrykk som «tett kontakt med arbeidslivet», «vi arbeider sammen med kundene», «skolen bransjen anbefaler», og «tett og godt samarbeid med næringslivet og med kommunene».⁴⁷ Flere presenterer en oversikt med sine samarbeidspartnere på nettsiden.

I intervju forteller AOF Norge at de har flere samarbeidsavtaler. De inngår slike avtaler oftest med aktører som etterspør deres utdanninger, som blant annet kommuner, barnehager, forbund med mer. Maritim avdeling ved Fagskolen Rogaland forteller at de samarbeider med næringen i nærområdet, at de benytter forelesere fra næringslivet, og tar med studentene på bedriftsbesøk. De deltar på maritimt utdanningsforum, og samarbeider med Høgskulen på Vestlandet. Det informeres også om at de tilpasser kurstilbudet sitt etter etterspørsel fra næringslivet, og at de nylig har søkt om re-akkreditering på et studietilbud etter en slik forespørsel.

4.2.6 Tilbud innen digitalisering

For å se på hvilke tilbud som finnes innen digitalisering og teknologi ved fagskoler i Norge har vi tatt utgangspunkt i statistikk fra DBH. Som tidligere tabell 4 viser, skiller DBHs fagskolestatistikk tilbudet i ulike fagfelt. Dersom vi går nærmere inn i fagfeltet naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag, er disse igjen delt i ulike underkategorier, kalt faggrupper.⁴⁸ Vi har sett mer detaljert på de faggruppene som kan inneholde tilbud knyttet til digitalisering, herunder faggruppene informasjons- og datateknologi og utdanninger i elektrofag, mekaniske fag og maskinfag.⁴⁹ Tilbudene i disse kategoriene oppsummeres i tabell 6 nedenfor.

NUS faggruppe	Nus utdanningsgruppe	Antall utdanningstilbud
Informasjons- og datateknologi	Informasjons- og datateknologi	85
	Informasjonsmodellering	11
Utdanninger i elektrofag, mekaniske fag og maskinfag	Elektro	194
	Mekaniske fag	114
	Utdanninger i elektrofag, mekaniske fag og maskinfag, andre	1

Tabell 6: Utvalgte utdanningsgrupper og antall utdanningstilbud innen utvalgte NUS- faggrupper i 2018. Kilde: DBH, bearbeidet av BDO.

Av tabellen ser vi at det finnes til sammen 96 utdanningstilbud i faggruppen informasjons- og datateknologi ved norske fagskoler i 2018. Antall tilbud innen elektrofag, mekaniske fag og maskinfag er 309. DBH har også ytterligere informasjon om disse tilbudene. Innen utdanningsgruppen elektro er det hovedsakelig ulike former for «elektrofag» som tilbys. Det eneste av disse 194 studiene som ser ut til å være relevant er utdanninger innen industriell digitalisering.⁵⁰ Ser vi nærmere på de mekaniske fagene, inneholder disse utdanninger innen bilteknikk, maskinoffiserer, maskinteknikk, sveiseteknikk og teknisk design. Det er Noroff

⁴⁶ https://www.nokut.no/siteassets/fagskole/veiledning_til_fagskoletilsynsforakriften_versjon_2_1.pdf

⁴⁷ Hentet fra nettsidene til henholdsvis AOF Hordaland- Sogn og Fjordane, AOF Norge, Art Complexion makeup skole As, Centric IT Academy og Fagskolen Innlandet.

⁴⁸ Herunder fysiske og kjemiske fag, informasjons- og datateknologi, utdanninger i elektrofag, mekaniske fag og maskinfag, bygg- og anleggsgag, fabrikkasjon og utvinning og naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag, andre.

⁴⁹ Vi så også på kategorien naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag, andre, men her så vi at dette gjaldt 2 utdanningstilbud innen dykking, 2 vaktmesterutdannelse og en utdanning kalt «prosessindustri».

⁵⁰ Det er Fagskolen Tinius Olsen som tilbyr 3 slike studietilbud i 2018, herunder 1 nettbasert med samlinger og 2 med stedbasert undervisning. Alle disse 3 er deltidsstudier.

fagskole som tilbyr utdanningene innen teknisk design. Utdanninger i elektrofag, mekaniske fag og maskinfag, andre, består av en fagskoleutdanning innen CNC⁵¹ og robotteknologi som tilbys ved Fagskolen Rogaland.

Oppsummert er det de 94 tilbudene innen informasjons- og datateknologi som er mest relevante innenfor digitalisering, men et par utdanninger i kategorien elektrofag, mekaniske fag og maskinfag kan også være relevante. Disse tilbudene er oppsummert i tabell 11 i vedlegget.

4.3 OPPSUMMERING

Selv om fagskolene i mindre grad bruker uttrykkene etterutdanning og videreutdanning, er de en svært sentral tilbyder av yrkesrettet EVU i Norge. Samlet tilbys det mange EVU-muligheter på tvers av geografi, fagområder og organisering i regi av fagskolene. Flere tilbud er også tilgjengelig på nettskoler.

Videreutdanningstilbudene på fagskoler er i stor grad tilpasset for voksne, og er ofte fleksible og mulig å kombinere med jobb. Unntakene er fagskolene som bare tilbyr stedsbaserte heltidsstudier, retter seg mot unge studenter, og markedsfører studiet som et springbrett til senere utdanning eller yrkesutøvelse.

Fagskoler tilbyr etterutdanning i varierende grad, noen med svært omfattende kursvirksomhet og andre uten spesifikke kurstilbud. Flere tilbyr kurs ved etterspørsel. Kursene har oftest kortere varighet, og er lagt opp til å gjennomføres ved siden av jobb. Kurs kan bestilles av arbeidsgiver på vegne av sine ansatte.

5 FYLKESKOMMUNER

5.1 OM FYLKESKOMMUNALE TILBUD AV EVU

I følge opplæringsloven § 4A-3⁵² har voksne som har fullført grunnskolen eller tilsvarende, men ikke videregående opplæring, rett til videregående opplæring. Retten gjelder etter søknad, for søkere med lovlig opphold i Norge som fyller 25 år eller mer i året det søkes. Det er fylkeskommunenes plikt å sørge for videregående opplæring for voksne, jamfør opplæringsloven kapittel 13.⁵³

Videregående opplæring for voksne skal være tilpasset den enkeltes behov når det kommer til tid, sted, lengde og progresjon, og være basert på en realkompetansevurdering. Tilbudet skal være gratis og gi den sluttkompetansen den enkelte ønsker, herunder studiekompetanse eller yrkeskompetanse. Den voksne kan motta opplæringen i den ordinære videregående opplæringen dersom fylkeskommunen vurderer det som hensiktsmessig.⁵⁴

Denne voksenopplæringen vil i de fleste tilfeller kategoriseres som videreutdanning. Dette er fordi ungdomsretten gjelder fra fullført grunnopplæring og ut skoleåret som begynner når man fyller 24 år.⁵⁵ I tilfeller hvor fylkeskommuner tilbyr kurs for voksne som ikke fører til formell kompetanse kan kursene kategoriseres som etterutdanning.

I tillegg til videregående voksenopplæring driver fylkeskommunene fagskoler.⁵⁶ Fagskolenes tilbud og organisering av tilbud er inkludert i kartleggingen av fagskoler over. 31 av de kartlagte fagskolene er fylkeskommunale. Disse fagskolene fremgår i tabell 13 i vedlegget.

⁵¹ Computer numerical control, som betyr datamaskinbasert numerisk styring.

⁵² https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61/#KAPITTEL_5

⁵³ https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61/#KAPITTEL_15

⁵⁴ <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/voksenopplaring/videregaende-opplaring/>

⁵⁵ <https://www.vilbli.no/nb/nb/no/rett-til-videregaende-opplaering/a/026986>

⁵⁶ Fra 2018 er det innført en ny tilskuddsordning for fagskoler. Fylkeskommunene skal nå ivareta alle fagskoler i sitt fylke, ikke bare de fylkeskommunale.

5.2 FYLKESKOMMUNENES ORGANISERING AV VIDEREGÅENDE- OG FAGSKOLEOPPLÆRING FOR VOKSNE

5.2.1 12 fylkeskommuner har opplæringscenter for voksne

Vi har innhentet informasjon om fylkeskommunenes organisering av voksenopplæring fra fylkeskommunenes nettsider og tilgjengelige organisasjonskart. Overordnet er det to ulike måter fylkeskommunene organiserer voksenopplæringen på innad i fylkesadministrasjonen; som en avdeling eller som en egen virksomhet. De fleste legger ansvaret for voksenopplæringen i en avdeling for enten utdanning/opplæring i fylkesadministrasjonen, underlagt fylkesmannen. I denne avdelingen ligger ansvaret for voksenopplæringen, enten som egen enhet eller som en del av videregående skoler i fylket.⁵⁷ Noen få fylkeskommuner, herunder Akershus, Aust-Agder og Vest-Agder, har organisert voksenopplæring som en egen virksomhet. Disse er også underlagt fylkesadministrasjonen.

Tabell 7 under viser hvordan fylkeskommunene organiserer sitt tilbud for voksenopplæring, herunder om de omtaler enheten som Opplæring og utviklingssentre («OPUS») eller ikke,⁵⁸ og hvorvidt enheten er lokalisert på en ordinær videregående skole i fylkeskommunen (sentralisert).

Fylke	OPUS	Annen form for opplæringscenter	Lokalisert på ordinær videregående skole
Oslo		Sentre for voksenopplæring	Både og*
Hedmark		Sentre for voksnes læring	Ja
Oppland		Karriere Oppland (karrieresentre)	Nei
Buskerud	Ja		Ja
Vestfold		Kompetansebyggeren Vestfold (KBV)	Både og
Vest-Agder		Karriere Vest-Agder	Nei
Rogaland		Voksenopplæringscenter	Ja
Hordaland		Sentre for voksenopplæring	Ja
Trøndelag		Sentre for voksenopplæring	Ja
Nordland	Ja		Ja
Troms		Studieverksted	Ja
Finmark	Ja		Ja

Tabell 7: Oversikt over organisering av voksenopplæringen i fylkeskommuner. Kilde: BDO Analyse. *Både og betyr i denne sammenheng at det finnes både desentraliserte avdelinger og avdelinger som er lokalisert på ordinære videregående skoler.

Tabellen over viser at totalt 12 fylkeskommuner har en form for opplæringscenter for voksne. 8 fylkeskommuner har voksenopplæringen lokalisert på ordinære videregående skoler, 2 har egne lokasjoner for voksenopplæringen, og 2 har begge deler. BDO har ikke foretatt en vurdering av innholdet i de ulike OPUS og/eller opplæringscenter, eller vurdert hvilken organisering av voksenopplæring som er mest formålstjenlig.

3 fylkeskommuner har OPUS

Som tabellen over viser brukes OPUS av Buskerud, Nordland og Finnmark fylkeskommune. Tilbudene er organisert som avdelinger på ordinære videregående skoler.

⁵⁷ I Oslo kommune er voksenopplæringen under ansvarsområdet til utdanningsetaten, som igjen styres av byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap. Avdelingen er underlagt byrådet, som er underlagt bystyret i Oslo.

⁵⁸ OPUS er en fellesbetegnelse for ressurscenter for kurs- og oppdragsvirksomhet i videregående skole. «Omtaler» betyr i denne sammenheng at vi har sett på navnet fylkeskommunen har på organisasjonsformen. OPUS og andre former for voksenopplæringscenter kan være organisert på samme eller lignende måte.

Flere OPUS tilbyr kurs for bedrifter og etater på forespørsel, eksempelvis språkkurs eller kurs i dataferdigheter. Blant annet arrangerer OPUS Vadsø «Kompetansepluss», som er kurs i grunnleggende skriving, lesing, regning og data for arbeidslivet.

Ser vi nærmere på Buskerud fylkeskommune, er voksenopplæringen organisert gjennom fire OPUS som er organisert som avdelinger på ordinære videregående skoler:

- OPUS Drammen tilbyr opplæring innen generell studiekompetanse, helsefag, restaurant- og matfag samt bygg- og anleggsteknikk i perioden august 2018 til Desember 2019. Yrkesfagene har samling fra 2 til 5 dager i uken. Alle fag innen generell studiekompetanse kan gjennomføres på nett, i tillegg til på skolen. 3 av 5 stedbaserte fag kan gjennomføres på kveldstid. OPUS Drammen har også 3 andre kurstilbud, i kategoriene varme arbeider, sveising- og verksted.⁵⁹
- OPUS Hallingdal tilbyr tilrettelagt undervisning for voksne med rett til videregående opplæring, samt tilrettelagte kurs for næringslivet i Hallingdal. Det informeres ikke videre om opplegg, utover at innen helsefag ofte klasseundervisning.⁶⁰
- OPUS Kongsberg tilbyr opplæring innen 6 yrkesfag og studiespesialisering. Dersom det er mange søkere opprettes grupper som får undervisning ca. 2 dager i uken, ellers tilstrebes individuelle løsninger. De kan på forespørsel tilby spesialtilpassede kurs innen rekke fagområder.⁶¹
- OPUS Ringerike tilbyr tilrettelagt opplæring basert på antall søkere. Undervisningen kan foregå på dagtid, kveldstid og på nett, fra 1-5 dager i uken. OPUS Ringerike bistår også bedrifter med blant annet kompetansekartlegging og utvikling, og tilbyr spesialtilpassede kurs for private og offentlige virksomheter.⁶²

I intervju forteller Oppland at de organiserte tilbudet sitt gjennom OPUS. I 2009 ble modellen med OPUS avsluttet, og Karriere Oppland ble organisert. Opplands tilbud omtales derfor som andre former for opplæringscentre i kapittelet nedenfor.

9 fylkeskommuner har andre former for opplæringscentre for voksne

Som tabell 7 viser, har Oslo, Hedmark, Oppland, Vestfold, Vest-Agder, Rogaland, Hordaland, Trøndelag og Troms en form for «voksenopplæringscenter» med ulike navn. Hvordan disse sentrene er organisert varierer. Noen er avdelinger ved ordinære videregående skoler, som egne videregående skoler for voksne, eller som egne senter som arbeider med veiledning og opplæring for voksne. Noen utvalgte eksempler på organiseringsformer:

- Oppland har 5 karrieresentre i 6 regioner, som tilbyr karriereveiledning og opplæring for voksne. De omtaler karrieresentrene som en videreutvikling av OPUS.
- Troms fylkeskommune organiserer all voksenopplæring på såkalte «studieverksted» for voksne ved utvalgte skoler i fylket.
- Vest-Agder tilbyr 3 karrieresenter blant annet veiledning og opplæring for voksne. På ett av sentrene tilbys kveldskurs for generell studiekompetanse. Karrieresentrene administrerer i tillegg opplæringen for voksne.
- Hordaland fylkeskommune har 5 voksenopplæringscentre, lokalisert på videregående skoler i fylket. Her tilbys opplæring spesielt for voksne i 28 ulike fag, fordelt på ulike nivå og skoler.
- I Trøndelag fylkeskommune har 7 videregående skoler spesielt ansvar for voksne søkere. Disse kalles senter for voksenopplæring. Trøndelag nettskole tilbyr egne studieløp for voksne.

Resterende fylkeskommuner opplyser ikke om egne avdelinger eller senter for voksenopplæring på sine nettsider.⁶³ Disse organiserer opplæringen ved ordinære videregående skoler.

⁵⁹ <http://www.bfk.no/Tjenesteomrade/Utdanning/Voksenopplaring/OPUS-Drammen/>

⁶⁰ <https://gova.bfk.no/Utdanningstilbud1/OPUSVoksenopplaring/>

⁶¹ <http://www.bfk.no/Tjenesteomrade/Utdanning/Voksenopplaring/OPUS-Kongsberg/>

⁶² <http://www.bfk.no/Tjenesteomrade/Utdanning/Voksenopplaring/OPUS-Ringerike/>

⁶³ Svalbard har ingen fylkeskommunal virksomhet med ansvar for videregående opplæring. Her hjelper Longyearbyen skole til med opplæring med «smidige ordninger innenfor den ordinære undervisningen». Hentet fra: <https://www.kompetans norge.no/realkompetanse/Realkompetansevurdering-i-grunnskole-og-videregaende/realkompetansevurdering-i-videregaende-opplaring/>

Eksempelvis organiserer Akershus fylkeskommune voksenopplæring normalt ved 8 av 34 videregående skoler. Sogn og Fjordane fylkeskommune organiserer noen tilbud bare for voksne, og andre tilbud hvor halvparten av plassene reservert for voksne og resterende for unge. Møre og Romsdal opplyser i intervju at de har noen videregående skoler i fylket med særlig ansvar for voksenopplæring. De opplyser at voksne også kan få plass på ordinære videregående skoler, men at de stiller bak de med ungdomsrett i køen. Voksne uten rett stiller bakerst.⁶⁴

Oppland opplyser om at Karriere Oppland tidligere har hatt fagskoletilbud, men at dette har falt bort de siste årene. De legger til rette for at slike tilbud kan gjenopptas, og har denne vinteren markedsført enkelte helsefag i Lillehammer-regionen. Deres karrieresentre tilbyr også annen EVU, som 450-500 studenter benytter seg av årlig. De forteller også at de via Karriere Oppland har hatt desentrale utdanningstilbud knyttet til blant annet vernepleie og sykepleie i over 10 år, og at dette er viktige tilbud i et stort fylke med lange avstander til Campus. De avholder i tillegg møter med UH-sektoren for samarbeid om direkte tilbud via Karriere Oppland.

5.2.2 Flere fylkeskommuner har egne nettskoler

Flere fylkeskommuner egne nettskoler på videregående nivå. Dette er Buskerud, Vestfold, Telemark, Rogaland, Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark. Med unntak av Telemark har disse fylkeskommunene en form for voksenopplæringscenter.

5.3 FYLKESKOMMUNENES STRATEGISKE OG ØKONOMISKE FOKUS PÅ VOKSENOPPLÆRING

5.3.1 Fylkeskommunene har i variert grad et strategisk fokus på voksenopplæring

For å kartlegge fylkeskommunenes satsing på voksenopplæring har BDO gjennomgått ulike strategiplaner og økonomiske dokumenter som er tilgjengelig på nettsidene til fylkeskommunene.

Det strategiske fokuset er i stor grad variert. Mens noen fylkeskommuner i liten grad nevner voksenopplæring i spesifikke strategiplaner for utdanning/opplæring, har andre konkrete strategier og mål i forbindelse med voksenopplæring, og andre igjen har fokusert på voksenopplæring i strategidokumenter som gjelder hele fylkeskommunen. Noen, eksempelvis Finnmark, Hedmark og Buskerud fylkeskommune, fokuserer på enkeltpersoners og fylkeskommunens muligheter for opplæring og kompetanse. Andre, som Oslo kommune og Agder-fylkene fokuserer på integreringsperspektivet av voksenopplæring.

5.3.2 Vestfold og Oppland har hatt høyest kostnader knyttet til voksenopplæring de siste årene

Videre er det også relevant å se på hvor mye penger fylkeskommunene bruker på videregående opplæring.⁶⁵ I fylkesregnskapet føres utgifter fylkeskommunene har til voksenopplæring på funksjon 581 Voksenopplæring etter opplæringsloven. Funksjonen inkluderer utgifter til eksamensrettet videregående opplæring for voksne, vurdering av realkompetanse for voksne, administrasjon av opplæring for voksne i særskilte tilbud innenfor opplæringsloven, utviklingsprosjekter innen voksenopplæring og inntak til voksenopplæring. Funksjonen dekker utgifter til elever både med og uten rett til videregående opplæring.^{66 67}

Figuren nedenfor viser korrigerede brutto driftsutgifter⁶⁸ i kroner per innbygger⁶⁹ som de ulike fylkeskommunene har ført på funksjon 581 i fylkesregnskapet i 2015-2017.

⁶⁴ Dette er i henhold til opplæringsloven. Oppland tilbyr plasser til voksne uten rett ved ledig kapasitet, men oppretter ikke nye tilbud på bakgrunn av de uten rett. De siste årene har flere voksne hatt rett på undervisning, derfor har det blitt vanskeligere for de uten rett å få tilbud.

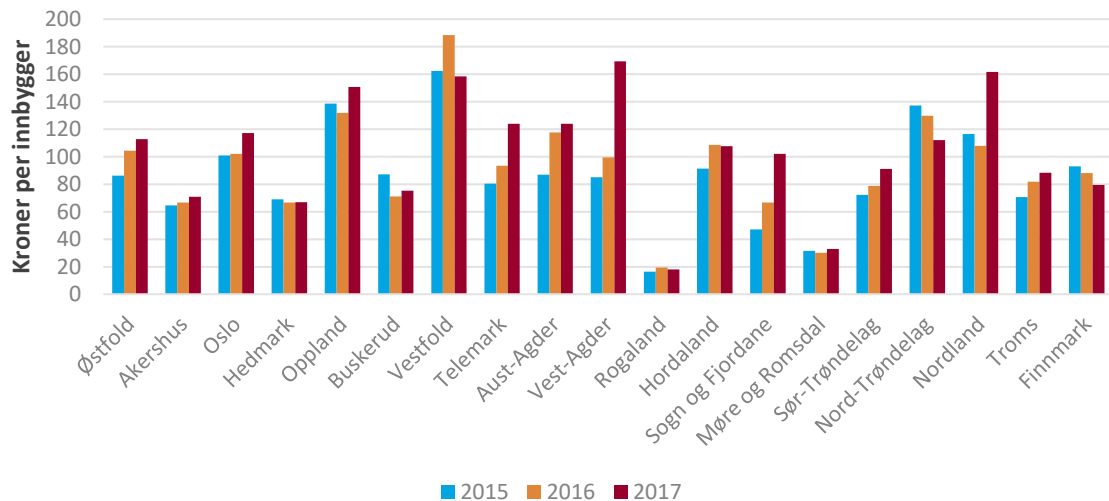
⁶⁵ I disse vurderingene har vi sett på hva fylkeskommunene bruker per innbygger på ulike KOSTRA-funksjoner. Det er viktig å være klar over at demografiske forskjeller innad i fylkeskommunene og også en form for «stordriftsfordeler» i store fylkeskommuner kan gjøre det naturlig at store fylkeskommuner bruker mindre per innbygger enn mindre fylkeskommuner. Dette er ikke ytterligere utdypet i rapporten.

⁶⁶ 2017 er de siste tilgjengelige tall. https://www.regjeringen.no/contentassets/bbb36cc4ebcc460b83aedfb68ca95c6d/hovedveileder_2018.pdf

⁶⁷ kostnader ført på funksjon 570 Fagopplæring og funksjon 590 Andre formål kunne vært inkludert. Førstnevnte omfatter utgifter til opplæring i bedrift, men spesifiserer ikke opplæring av voksne. Funksjon 590 inkluderer formål ikke direkte knyttet til ordinær videregående opplæring.

⁶⁸ Korrigerede brutto driftsutgifter inkluderer driftsutgiftene ved kommunens egen tjenesteproduksjon pluss MVA-utgift og avskrivninger, minus dobbeltføringer i regnskapene som skyldes viderefordeling av utgifter. https://www.ssb.no/offentlig-sektor/kommune-stat-rapportering/_attachment/343782?_ts=16225a4c490

⁶⁹ Der innbyggertall er middelfolkemengden i fylkeskommunene de ulike år, <https://www.ssb.no/statbank/table/03037/>.

Figur 1: Funksjon 581 Voksenopplæring etter opplæringsloven i fylkeskommunene, korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per innbygger. Kilde: SSB og BDO Analyse

Som figuren over viser, er det Vestfold og Oppland som bruker mest på voksenopplæring per innbygger, mens Rogaland og Sogn og Fjordane bruker desidert minst. Ser man på fordeling mellom de ulike årene, bruker fylkeskommunene noenlunde det samme hvert år. Vest-Agder og Nordland har brukt klart mer i 2017 enn i 2015 og 2016. Oppsummert ser det ut til å være relativt store forskjeller i de ulike fylkene - for 2015-2017 samlet varierer korrigerte brutto driftsutgifter brukt på voksenopplæring mellom om lag 50-500 kroner per innbygger.

I intervju forteller Møre og Romsdal at de har øremerkede summer som går til voksenopplæring, via de videregående skolene i fylket med særlig ansvar for voksenopplæringen. De opplyser at fylkeskommunen har stramme økonomiske rammer, og at behovet for voksenopplæring er større enn opplæringen er tilpasset for, og at behovet trolig vil øke. De ønsker gjerne mer midler til voksenopplæring for å kunne tilby en større bredde av opplæringsmuligheter.

Oppland forteller at Karriere Oppland tildeles en økonomisk ramme som skal dekke deres funksjoner. Deler av rammen fordeles ut etter befolkningsgrunnlag i den enkelte region. Ved mindreforbruk kan fylkeskommunens enheter sette av midler på fond, som kan benyttes i påfølgende år. De vurderer dette som en god løsning, siden opplæringen deres ikke har faste oppstartstidspunkt og siden det varierer hvor mange kurs som settes i gang hvert år. Kurstilbud settes i gang basert på tilgjengelige ressurser, og det er potensiale til å igangsette flere tilbud.

5.4 FYLKESKOMMUNENES STRATEGISKE OG ØKONOMISKE FOKUS PÅ FAGSKOLER OG EVU

5.4.1 Noen fylkeskommuner har konkrete mål i strategier, mens andre ikke nevner EVU i strategiene

For å vurdere fylkeskommunenes strategiske fokus og prioriteringer knyttet til fagskoler og eventuell annen EVU har vi tatt utgangspunkt i fylkeskommunenes regionale planstrategi,⁷⁰ som de er pålagt å utarbeide for hver valgperiode.⁷¹ I strategiene har vi søkt på kombinasjoner av søkeordene «fagskole», «videreutdanning» og «etterutdanning.»

Vårt hovedfunn er at fylkeskommunenes strategier i varierende grad omtaler fagskoler og/eller annen EVU. Noen eksempler som illustrerer forskjellene i fylkeskommunenes strategier i perioden 2016-2020 er:

⁷⁰ Regional planstrategi utarbeides i samarbeid med berørte aktører i samfunnet, og skal beskrive utviklingstrekk og utfordringer i regionen og prioritere hvordan disse skal møtes gjennom langsiktige utviklingsmål.

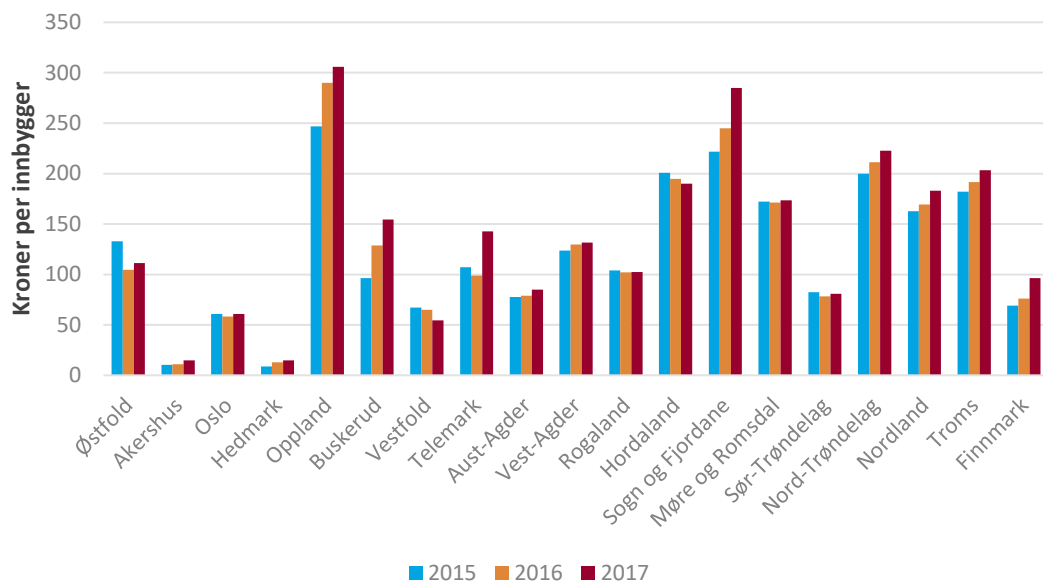
⁷¹ Jf. plan- og bygningsloven https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71/KAPITTEL_2-3-1#KAPITTEL_2-3-1

- I Oppland er kompetanse ett av fire prioriterte politikkområder for utvikling av fylket. Fokuset er hovedsakelig på videregående opplæring for unge, men opplæring av innvandrere nevnes også.
- En av Østfolds to prioriterte utfordringer og innsatsområder er å samordne innsatsen for utviklingen av fremtidens kompetanse. Under sistnevnte beskrives fem hovedstrategier, hvorav en er livslang læring.
- Akershus beskriver at en kompetanseplan er under utvikling. EVU eller voksenopplæring oppgis ikke eksplisitt som en aktuell problemstilling som planen skal omhandle.
- Hedmark har fire hovedsatsingsområder, hvorav ett er «En befolkning med høy kompetanse og et konkurransekravt arbeids- og næringsliv». Fagskoler eller voksenopplæring nevnes ikke eksplisitt, men har et mål om «mer målrettet kompetanseheving i arbeids- og næringsliv».
- Buskerud fokuserer ikke på kompetanseheving, og nevner ikke fagskoler eller voksenopplæring.
- Oslo kommunes planstrategi fokuserer ikke på voksenopplæring eller fagskoler.

Møre og Romsdals utdanningsavdeling forteller i intervju at EVU er et sentralt tema i fylkesplanen, og at de har en kvalitetsplan⁷² som avgjør satsningsområder innenfor kompetanseheving. Også Oppland forteller at EVU er med i deres overordnede planer og strategier, og at dette er viktige satsningsområder både administrativt og politisk.

5.4.2 Det er store forskjeller mellom fylkeskommunenes pengebruk på fagskoler

Fylkeskommunens utgifter til fagskoler føres på funksjon 554 Fagskoler i fylkesregnskapet.⁷³ Hvor stor del av dette som er EVU er ikke mulig å identifisere. Figuren under viser hvor korrigerede brutto driftsutgifter⁷⁴ i kroner per innbygger⁷⁵ som de ulike fylkeskommunene har ført på funksjon 554 i fylkesregnskapet i 2015-2017.

Figur 2: Funksjon 554 Fagskoler, korrigerede brutto driftsutgifter i kroner per innbygger. Kilde: SSB og BDO Analyse

⁷² Kvalitetsplanen er styringsdokumentet for utdanningssektoren

⁷³ Funksjonen inkluderer alle utgifter knyttet til fagskoler, inkludert også merkantile og administrative oppgaver ekskludert utgifter til drift, vedlikehold og investeringer i skolelokaler og internatbygninger. [://www.regjeringen.no/contentassets/bbb36cc4ebcc460b83aedfb68ca95c6d/hovedveileder_2018.pdf](https://www.regjeringen.no/contentassets/bbb36cc4ebcc460b83aedfb68ca95c6d/hovedveileder_2018.pdf)

⁷⁴ Korrigerede brutto driftsutgifter inkluderer driftsutgiftene ved kommunens egen tjenesteproduksjon pluss MVA-utgift og avskrivninger, minus dobbeltføringer i regnskapene som skyldes viderefordeling av utgifter. https://www.ssb.no/offentlig-sektor/kommune-stat-rapportering/_attachment/343782?_ts=16225a4c490

⁷⁵ Der innbyggertall er middelfolkemengden i fylkeskommunene de ulike år, <https://www.ssb.no/statbank/table/03037/>.

Av figur 2 ser vi at det er store forskjeller mellom kommuner når det gjelder hvor mye penger de bruker på fagskoler. Oppland bruker mest per innbygginger, etterfulgt av Sogn og Fjordane og Nord-Trøndelag. Sammenlignet med de andre fylkeskommunene bruker Akershus, Hedmark, Oslo og Vestfold svært lite på fagskoler per innbygger.⁷⁶ Sammenligner vi Oppland og Hedmark ser vi at Oppland i 2017 brukte 5 ganger mer på fagskoler enn Hedmark.

For å se om det er mange fagskoler i de fylkeskommunene som bruker mest penger på fagskoler, har vi sett på antallet fagskoler per innbygger. Dette oppsummeres i tabell 12 i vedlegget. Tabellen viser antallet utdanningstilbud ved fagskoler i Norge i 2017 fordelt på fylke, og per 10 000 innbygger. Dersom vi ikke justerer for folketall, men ser på totalt antall tilbud, ser vi at de fleste fagskoletilbudene er i Oslo, Rogaland og Hordaland, mens Finnmark, Aust-Agder, Møre og Romsdal og Troms har færrest tilbud. Dersom vi justerer dette for folketall⁷⁷ ser vi at Vest-Agder, Sør-Trøndelag, Rogaland og Oppland er de som hadde flest fagskoletilbud per 10 000 innbygger i fylket i 2017.⁷⁸

5.5 OPPSUMMERING

Fylkeskommunene har ansvar for voksenopplæring, og står fritt til å organisere denne som de ønsker. På videregående nivå finner vi at 3 fylker har OPUS og 9 har opplæringsentre for voksne under andre navn. Opplæringsentrene tilbyr ofte kurs til offentlige og private aktører i tillegg til lovpålagt voksenopplæring. 8 fylkeskommuner har egne nettskoler på videregående nivå.

På fagskolenivå finner vi at det er stor forskjell mellom fylkeskommunenes utgifter til fagskoler, og at de vektlegger fagskoler og annen EVU ulikt i regionale strategier. ulikt

6 VEDLEGG

6.1 METODE

DBH og Bisnode

Database for høyere utdanning (DBH) har svært mye statistikk om universiteter og høyskoler,⁷⁹ og har en egen fagskolestatistikk.⁸⁰ Per i dag har DBH også statistikk om videreutdanningstilbudet ved universiteter og høyskoler i Norge.⁸¹ I fagskolestatistikken skiller det ikke på etter- eller videreutdanning, men informasjon om kursenes organisering er tilgjengelig.⁸²

Alle institusjoner og foretak i Norge er registrert med næringskoder etter Standard for næringsgruppering (SN).⁸³ Gjennom uttrekk fra Bisnode har vi gjennomgått oversikter over alle institusjoner og foretak som er registrert med relevante næringskoder, hovedsakelig næringskode 85.4 *Undervisning i høyere utdanning*.⁸⁴ Det finnes ingen næringskoder som skiller etter- eller videreutdanning fra «vanlig» utdanning, og Bisnode inneholder derfor ikke informasjon om dette.

Kartleggingen av foretak ved bruk av Bisnode er hovedsakelig gjennomført i vedlegg 6.3.

⁷⁶ Som for KOSTRA-funksjon 581 er det også her viktig å være klar over at demografiske forskjeller og størrelsen på fylkene kan gjøre det vanskelig å sammenligne utgiftene per innbygger «rett frem.»

⁷⁷ Igjen ved bruk av middelfolkemengde fra SSB.

⁷⁸ Dette er det totale antallet fagskoler per 10 000 innbygger. Det er bare dersom fagskolene er fylkeskommunale at det gir mening å sammenligne dette direkte mot kostnadene ført på funksjon 554.

⁷⁹ <https://dbh.nsd.uib.no/statistikk/>

⁸⁰ <https://dbh.nsd.uib.no/fagskole/>

⁸¹ Tidligere hadde de også statistikk for etterutdanningstilbudet ved institusjonene, men denne ble nedlagt i 2012 pga. dårlig kvalitet på statistikken.

⁸² Vi har ikke funnet noe informasjon over ikke-formell opplæring i fagskolestatistikken.

⁸³ <https://www.ssb.no/klasse/klassifikasjoner/6>

⁸⁴ Herunder kode 85.41 Undervisning ved fagskoler og 85.42 Undervisning på universitets- og høyskolenivå.

Universiteter og høyskoler

Vi har hentet ut relevant statistikk fra DBH om videreutdanningstilbudet ved norske universiteter og høyskoler i 2018. Dette inkluderer antall videreutdanningstilbud de ulike institusjonene tilbyr, hvilken «type» studium dette er, hvilket nivå studiet er på, hvor stor andel av heltid disse studieprogrammene tilbys på og hvordan undervisningen på institusjonene er lagt opp.

I tillegg har vi hentet informasjon om etter- og videreutdanningstilbud fra utdanning.no⁸⁵ og fra hjemmesidene til de ulike universitetene og høyskolene. Her har vi funnet informasjon om hvor mange og hvilke etter- og videreutdanningstilbud som tilbys, og om de markedsføres som studier som enkelt kan kombineres med jobb. Informasjon om organisering og institusjonenes strategi er også innhentet. For innhenting av ytterligere informasjon har vi gjennomført intervjuer med noen institusjoner.

Fagskoler

Vi har hentet ut DBHs fagskolestatistikk, som viser tilbudene ved hver fagskole i 2018, sortert etter utdanningsform.⁸⁶ Oversikten viser i tillegg hvert studietilbudets antall fagskolepoeng, andel av heltid og eventuell studentbetaling. Videre har vi har gjennomgått hver fagskoles nettside, og søkt etter bruk av terminologi som «etterutdanning», «videreutdanning» og «kurs». Fylkeskommunale fagskoler er i hovedsak inkludert under fagskoler. Avvik fra dette vil spesifiseres.

Deretter har vi sett hvilke studier som er spesielt tilrettelagt for å kombineres med arbeid, med bakgrunn i markedsføring av og organisering av tilbudene, samt eventuelt strategisk fokus på EVU. For innhenting av ytterligere informasjon har vi gjennomført telefonintervjuer med noen institusjoner.

Fylkeskommuner

For å kartlegge i hvilken grad fylkeskommunene satser på etterutdanning og videreutdanning har vi gjennomgått de enkelte fylkeskommuners nettsider. Siden fylkeskommunale fagskoler omfattes av fagskolekartleggingen, omfattet dette en gjennomgang av tilbud for videregående opplæring for voksne og eventuell annen EVU. Relevante søk var på «voksenopplæring», «voksen/voksne», og «livslang læring» på nettsiden generelt og i ulike rapporter og økonomidokumenter som er publisert på nettsidene. I strategiplaner søkte vi i tillegg etter strategisk fokus på fagskoler, for å vurdere fylkeskommunenes helhetlige satsing på EVU.

BDO har også innhentet fylkeskommunale regnskapstall fra Statistisk Sentralbyrås KOSTRA-statistikk⁸⁷ for relevante funksjoner. For innhenting av ytterligere informasjon har vi også gjennomført telefonintervjuer med noen fylkeskommuner.

6.1.2 Digitalisering

Kartleggingen har også inkludert en begrenset gjennomgang av tilbudet av EVU innenfor digitale og teknologiske fag. For universiteter og høyskoler gis dette ved en kort sammenfatning av NIFUs arbeidsnotat «Etter- og videreutdanning innen digitalisering - tilbud og behov» fra 2018, og for fagskoler har vi benyttet oss av statistikk fra DBH. Kartleggingen har ikke inkludert å se på eventuelle fylkeskommunale tilbud av EVU innenfor disse områdene.

I kartleggingen har tilbud som ser ut til å omhandle digitalisering eller ny teknologi inkludert som digitaliseringstilbud.

6.2 UTFORDRINGER

Som nevnt innledningsvis har det vært en del utfordringer knyttet til informasjonen innhentet i kartleggingen. Her gjennomgår vi konkrete utfordringer i kartleggingen, ved henholdsvis universiteter og høyskoler, fagskoler og fylkeskommuner.

⁸⁵ Utdanning.no eies av Kunnskapsdepartementet og drives av Utdanningsdirektoratet, og er en nasjonal nettportal om utdanning og yrke, med oversikt over det norske utdanningstilbudet. https://utdanning.no/tema/om_utdanning.no/om_utdanning.no

⁸⁶ Det skiller mellom «Nettbasert med samlinger», «Nettbasert undervisning» og «Stedsbasert undervisning», og mellom heltid- og deltidstudier.

⁸⁷ K0mmuneSTatRapportering: <https://www.ssb.no/offentlig-sektor/statistikker/kommregnfy>

6.2.1 Universiteter og høyskoler

Overordnet kan ethvert studium kan være videreutdanning for den enkelte student. Videreutdanningstilbudet er i realiteten derfor betydelig større enn antall utdanningstilbud som er merket «videreutdanning».

Som vi ser av tabell 1 og av tabell 8 i vedlegget avviker antallet videreutdanningstilbud på institusjonenes nettsider og hos DBH. Disse avvikene oppstår som følge av flere problemer:

- Det er uklarerheter knyttet til definisjonen av videreutdanning. Det er institusjonene selv som rapporterer om et studieprogram er videreutdanning eller ikke når de rapporterer til DBH. Ifølge DBH er det vanskelig og klart definere videreutdanning.
- Flere av institusjonene skiller ikke mellom etterutdanning og videreutdanning på sine nettsider, og flere av videreutdanningstilbudene på nettsidene fremstilles også som ordinære studietilbud.⁸⁸
- Det ser ut til å være forskjell mellom institusjonene når det gjelder om innrapporterte videreutdanningstilbud til DBH inkluderer enkeltkurs eller ikke.
- Søk på nettsidene gir informasjon om tilbudet per i dag, mens rapporteringen fra DBH er fra fjoråret. Noen av institusjonene inkluderer på sine nettsider kurs som også tilbys andre år eller semestre, eller som tilbys ved behov, mens andre institusjoner kun viser dagens tilbud.

Ser vi på konkrete institusjoner, i tabell 6.4.1 i vedlegget ser vi at Høgskulen på Vestlandet, Nord universitet, OsloMet og UiT har flere tilbud registrert som videreutdanning på DBH enn på sine nettsider.⁸⁹ Nord universitet ser ut til å ha svært mange videreutdanningstilbud som er enkeltkurs, registrert som studium på «lavere nivå» på DBH, mens de på sine nettsider har ulike kategorier med ulike kurs, der det er hovedkategoriene som kommer opp som konkrete tilbud.

For andre skoler går forskjellene motsatt vei. Handelshøyskolen BI har ifølge DBH svært få videreutdanningstilbud, sammenlignet med omfanget fra institusjonens nettsider. For Handelshøyskolen BI er antallet videreutdanningstilbud fra DBH hovedsakelig skolens masterprogram, mens antallet på nettsidene også kan inkludere kurs som ikke gir studiepoeng.

Det er vanskelig å konkludere med hvilke antall som er mest korrekt, og om det er DBHs antall eller nettsiden antall man bør forholde seg til kan nok også variere fra institusjon. Samtidig som antall videreutdanningstilbud fra nettsidene bør være mest oppdatert, er det antallet fra DBH som nok er mest sammenlignbart mellom institusjonene, fordi de der skal rapportere etter DBHs definisjon. Fordi DBHs statistikk inneholder mye nyttig informasjon som det vil være ekstremt tidkrevende å innhente via institusjonenes nettsider, har vi brukt DBHs statistikk i den videre kartleggingen av omfanget av tilbud.

6.2.2 Fagskoler

På fagskoler er de samme studiene tilgjengelig for de som har fullført videregående opplæring eller har tilsvarende realkompetanse, uavhengig av når denne kompetansen ble skaffet. Det er generelt ingen inndeling etter alder og erfaring, eller krav til opphold mellom videregående skole og fagskole. Alder og opphold i studiene kan dermed ikke benyttes for å skille ut hvem som tar studiene som «vanlig» utdanning og hvem som tar studiene som EVU. Ifølge to kandidatundersøkelser gjennomført av NIFU i 2012 og 2013 har 85 prosent av de som tar fagskoleutdanning hatt inntektsgivende arbeid like før oppstart, og at flere oppfordres til og støttes økonomisk av arbeidsgiver for å gjennomføre fagskole.⁹⁰ Vi har derfor valgt å omtale alle utdanningstilbud som gir studie-/fagskolepoeng som videreutdanning, og alle tilbud som ikke gir studiepoeng som etterutdanning.

Videre i kartleggingen av EVU-tilbud fra fagskoler oppstod flere utfordringer med vedrørende datakvalitet og tilgjengelighet. Strategidokumenter og rapporter var i liten grad tilgjengelig på nettsidene, og flere av nettsidene manglet søkefunksjon. Det var i tillegg svært variert hvor mye

⁸⁸ Dette er observert også av Tømte med flere (2015): Tømte, C., Olsen, D. S., Waagene, E., Solberg, E., Børing, P., og Borlaug, S. B. (2015). *Kartlegging av etter- og videreutdanningstilbud i Norge*. Oslo: NIFU 2015:39.

⁸⁹ Vi har også sjekket antallet studieprogram tilbudt som videreutdanning oppgitt på utdanning.no. Også disse varierer fra antallet fra DBH og fra nettsidene. Ifølge utdanning.no har de i hovedsak to runder med oppdatering av utdanningsoversiktene, men de har forskjellige metoder for oppdatering som gjør at det kan være forskjeller. Studiestedene selv kan be om, eller utføre oppdateringer selv i mange tilfeller.

⁹⁰ Waagene, E., & Støren, L. A. (2013). Fagskoleutdannedes studiestuasjon og arbeidsmarkedssituasjon. Kandidatundersøkelse blant fagskoleutdannede uteksaminert våren 2012.

informasjon som var tilgjengelig om skolene og tilbudet deres. Dette har ført til at en tabellarisk og oversikt i detaljgrad blir lite hensiktsmessig, og fokuset har vært å beskrive generelle tendenser vi har observert i kartleggingen.

6.2.3 Fylkeskommuner

Generelt er det store variasjoner i hvor mye informasjon som gis om voksenopplæringen, hvor lett tilgjengelig og hvor oppdatert informasjonen er. De fleste nettsidene er organisert slik at utdanning eller opplæring ligger fremhevet som ett av fylkeskommunens tjenesteområder, med voksenopplæring som et eget underliggende område. I noen tilfeller er det vanskeligere, eksempelvis må søkere på nettsiden til Aust-Agder vite at voksenopplæringen ligger under virksomheten «Kompetanse Aust-Agder» for å finne frem uten å bruke søkefunksjonen.

Det var også store ulikheter i hvilke strategidokumenter som var tilgjengelige fra fylkeskommunene. Noen har egne rapporter for opplæring, og andre ikke, og årsperioden rapportene gjelder for varierer. Siden rapporter med ulikt fokus og oppbygging burde unngås for sammenligning, tok vi utgangspunkt i regionale planstrategier, som er lovpålagt. Dette til tross for at det i noen tilfeller fantes mer konkrete rapporter med detaljert informasjon om mål knyttet til opplæring.

Ulike tidshorisonter på strategiplaner, og ulik grad av detaljorientering i planene gjør det utfordrende å sammenligne planene for å si noe om grad av strategisk fokus, når det gjelder både voksenopplæring, fagskoleutdanning og eventuelle andre EVU-tilbud.

6.3 KARTLEGGING AV ANDRE MULIGE TILBYDERE AV EVU

Etterutdanning tilbys også av leverandører av andre små og store kurs. Kartleggingen skal hovedsakelig fokusere på EVU ved offentlige og private UH-institusjoner, fagskoler og fylkeskommunale. For å kontrollere om det kan finnes også andre store tilbydere av EVU som burde inkluderes har vi også tatt et uttrekk fra Bisnode for de foretak som er registrert med aktuelle næringskoder. Dette inkluderer næringskodene for undervisning på universitets- og høyskolenivå, undervisning ved fagskoler og videregående opplæring, men også andre aktuelle næringskoder. Fordi det er foretakene selv som setter næringskoden til foretaket,⁹¹ er det flere av disse som overlapper med tidligere gjennomgåtte institusjoner i UH-sektoren og fagskolesektoren.

6.3.1 Foretak som tilbyr undervisning på universitets- og høyskolenivå i Norge

Foretak som selv oppgir at deres virksomhet faller inn under undervisning på universitets- og høyskolenivå er registrert med næringskode 85.42 *Undervisning på universitets- og høyskolenivå*. Uttrekk fra Bisnode viser at det er 235 foretak er registrert med næringskoden i februar 2019. Hele 127 av disse er enkeltpersonsforetak.

- De «vanlige» universitetene og høyskolene har organisasjonsformene organisasjonsledd⁹² og utgjør henholdsvis 10 og 14 av disse 235.
- Av de resterende foretakene er det flere stiftelser.⁹³ En god del av disse er legater, men noen er også noen private høyskoler, deriblant andre Handelshøyskolen BI og MF vitenskapelige høyskole.
- De resterende private høyskolene er registrert som aksjeselskap (AS).

I kartleggingen av tilbud av EVU i kapittel 3 er det de akkrediterte høyskolene og de som tilbyr akkrediterte studietilbud som inkluderes. I tillegg til disse finnes også private skoler som er registrert som høyskoler. De fleste av disse er små og har begrenset omsetning, men noen, som for eksempel Alfaskolen AS, som tilbyr norskprøver, Bergenstest og «Social studies test» er av en viss størrelse.

⁹¹ Næringskodene gjennomgås av Virksomhets- og foretaksregisteret, men det kan være vanskelig å plukke opp feilregistreringer, og for enkelte foretak kan det være flere næringskoder som er passende.

⁹² Organisasjonsledd er ifølge Bisnode en selskapsform som benyttes for offentlige virksomheter, og viser den overordnede ansvarsmyndigheten for de ulike underenheter knyttet til en bestemt sektor.

⁹³ Det er også noe få små som er foreninger/lag og norsk avdeling av utenlandsk foretak (NUF) og ansvarlig selskap.

6.3.2 Foretak som tilbyr fagskoleutdanning i Norge

Foretak som selv oppgir at deres virksomhet faller inn under undervisning ved fagskoler er registrert med næringskode 85.41 *Undervisning ved fagskoler*. Uttrekk fra Bisnode viser at det er 53 foretak er registrert med næringskoden i februar 2019. 11 av disse er enkeltpersonforetak og 5 er registrert som stiftelser. Utover dette er de fleste AS. De fagskoler som er fylkeskommunale er registrert som underenhet til fylkeskommunen og kommer ikke med i uttrekket fra Bisnode. Vi ser også av uttrekket at det er flere av foretakene registrert som fagskoler som ikke har hatt omsetning de siste årene.

I kartleggingen av tilbud av EVU i kapittel 4 er det fagskolene som er registrert som fagskoler hos DBH som er gjennomgått.

6.3.3 Foretak som tilbyr videregående opplæring i Norge

Foretak som selv oppgir at deres virksomhet faller inn under videregående opplæring er registrert med næringskode 85.3 *Videregående opplæring*.⁹⁴ Ifølge uttrekk fra Bisnode er 509 foretak registrert med denne næringskoden i februar 2019.⁹⁵ 5 fylkeskommuners utdannings- eller opplæringsetater eller utdanningsavdeling er inkludert i disse, men de fylkeskommunale videregående skolene er ikke inkludert. Med bakgrunn i dette er ikke Bisnode-uttrekkene relevante for kartleggingen av fylkeskommunal videregående opplæring.

I kartleggingen av fylkeskommunale tilbud av EVU i kapittel 5 er det tatt utgangspunkt i de ulike fylkeskommuners tilbud, gjennom informasjon fra deres hjemmesider.

6.3.4 Foretak med næringskode 85.592 Arbeidsmarkedskurs

Det er 12 foretak registrert med næringskode 85.592 i Bisnode i februar 2019. Hele 9 av disse er enkeltpersonforetak, mens de resterende 3 er AS. Inkludert i disse er Sonans Karriere og Sens Utvikling, som er relativt store foretak med tilbud tilpasset mennesker i omstilling i samarbeid med NAV og IKU Agder.⁹⁶

Sonans Karriere har om lag 7 500 deltakere og tilbyr 24 ulike typer kurs på ulike steder i landet. Spekteret av kurs varierer, eksempler er Renholdskurs med praksis, jobbsøkerkurs og arbeidskvalifisering for fremmedspråklige.

Oppsummert tilbyr foretak med denne næringskoden EVU, men det er få og små foretak i næringen.

6.3.5 Foretak med næringskode 85.593 studieforbunds- og frivillige organisasjoners kurs

Per februar 2019 er det 204 foretak registrert med næringskode 85.593. Om lag 30 av disse er enkeltmannsforetak. 10 foretak er AS, men kun et av disse har en omsetning på over 1 million kroner.⁹⁷

De fleste foretak i næringen er stiftelser eller foreninger. Flere bransjeforbund og studieforbund som ikke er aktuelle er inkludert i disse. Stiftelsen med høyest omsetning er stiftelsen Tisip, som er inkludert under fagskoler. Andre stiftelser som kan nevnes er Oslo Katedralskole, som tilbyr videregående opplæring.

Det er 142 foreninger registrert med denne næringskoden. De største av disse er Folkeuniversitetet og AOF, som har ulike foretak registrert i ulike deler av landet. Et annet eksempel er Aftenskolen, som tilbyr oppfriskning av franskkunnskaper. Fagskolene i organisasjonen AOF gjennomgås under fagskoler. Folkeuniversitetet tilbyr flere deltidsstudier innenfor universitets- og høyskolefag samt fagskoleutdanning mange ulike steder i landet.⁹⁸ Undervisningen er fleksibel og tilpasset til å kunne kombineres med jobb. Eksempler på fag som tilbys er motivasjonspsykologi og jus. Av fagskoletilbud tilbys det blant annet kurs innen

⁹⁴ Herunder 85.31 *Videregående opplæring innen allmennfaglige studieretninger* og 85.32 *Videregående opplæring innen tekniske og andre yrkesfaglige studieretninger*.

⁹⁵ Hele 509 foretak er registrert med næringskode 85.4 i februar 2019, herunder 149 i 85.31 og 360 i 85.32. 212 av disse 509 er enkeltpersonforetak, 43 er stiftelser og 48 er foreninger eller lag. Av de resterende er 170 AS, mens noen få har også andre organisasjonsformer.

⁹⁶ I tillegg til det lille foretaket IKU Agder som ikke er godkjent som lærebedrift.

⁹⁷ Dette er selskapet Observatorie Park, som vi ikke finner noen hjemmeside til.

⁹⁸ <https://www.folkeuniversitetet.no/Om-Folkeuniversitetet/Organisasjonen>

miljøarbeid, psykisk helsearbeid og rehabilitering. Studiene gir studiepoeng, og er derfor videreutdanning.

Oppsummert synes utdanninger og kurs som tilbys av foretak med denne næringskoden å tilby EVU. Av de som ikke tidligere er diskutert under UH-sektoren eller fagskolene er Folkeuniversitetet den største tilbyderen av EVU-tilbud i næringen.

6.3.6 Foretak med næringskode 85.599 Annen undervisning ikke nevnt annet sted

Hele 7 954 foretak i Norge er registrert med næringskoden 85.599. De fleste, 6 333, av disse er enkeltpersonsforetak. Dersom vi ekskluderer enkeltpersonsforetak, og filtrerer på de gjenstående som har omsetning, ser vi at det er 354 foretak i næringen som har en omsetning på over 1 million kroner i 2017. Videre er det 113 med en omsetning på over 5 millioner kroner.

Eksempler på store foretak her er Sonans Gruppen AS, som tilbyr privat videregående opplæring,⁹⁹ Grete Roede AS, Røde Kors Førstehjelp AS, Nydalen Kunstscole og Koordinatorskolen.

Oppsummert er det flere foretak i næringen som kan tenkes å tilby en form for EVU, men det ser ikke ut til å være mange store foretak med et omfattende tilbud.

6.3.7 Nettbaserte kurs, fagorganisasjonstilbud og bedriftsintern opplæring

Det ligger ikke innenfor mandatet til denne rapporten å se på tilgjengelige tilbydere av utdanning og kurs utenfor utdanningssektoren. Det er likevel et sentralt poeng at en kartlegging av utdanningssektoren ikke gir et fullstendig grunnlag for å uttale seg om hvilke tilbud man kan benytte seg av for å videreutvikle sin kompetanse. Dette gjelder særlig etterutdanning, som ikke krever at deltaker tilegner seg spesifikke kompetansebevis.

Eksempelvis er mengden av kurs som er tilgjengelig på internett er utenfor hva som er mulig å kartlegge. I skrivende stund gir googlesøket «Excel kurs» over 22 millioner treff, og «Gratis Excel kurs på norsk på nett» gir over 3 millioner treff. Dersom man søker på engelsk øker mengden drastisk. Mengde og muligheter for opplæring via internett fortsetter å øke, og potensielle besparelser ved å benytte seg av eksisterende muligheter kan være store.

Fagforbund som Utdanningsforbundet, Econa, Tekna med flere tilbyr også flere ulike etterutdanningskurs. Går man inn på for eksempel Utdanningsforbundets nettsider, tilbyr de ni kurs bare i mars 2019.¹⁰⁰ Også innad i bedrifter tilbys etterutdanning til ansatte. Dette tilsier at omfanget av EVU-tilbud i Norge er omfattende, og at vurderinger av utdanningssektorens tilbud bør ses i sammenheng med informasjon om EVU-tilbud fra tilbydere utenfor utdanningssektoren.

⁹⁹ Og burde derfor vært registrert med en annen næringskode.

¹⁰⁰ <https://www.utdanningsforbundet.no/kurs-og-kompetanse/kurskalender/>

6.4 VEDLEGG TIL UNIVERSITETER OG HØYSKOLER

6.4.1 Tabell 8: Antall videreutdanningstilbud ved enkeltinstitusjoner

Navn	Antall studenter 2018- DBH	Totalt tilbud 2018 - DBH	Tilbud videreutdanning DBH	Tilbud videreutdanning nettsider
Atlantis medisinske høyskole	175	17	2	
Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo	670	8	2	2
Barratt Due musikkinstitut	110	7	3	2
Bjørknes høyskole*	35			31
Dronning Mauds Minnehøgskule	1 375	33	16	12
Forsvarets høyskole*	12			6
Handelshøgskolen BI**	19 900	72	7	202
Høgskolen Innlandet	13 845	397	154	145
Høgskolen i Molde, vitenskapelig høyskole i logistikk	2 265	54	15	9
Høgskolen i Østfold	7 215	412	222	75
Høgskolen for landbruk og bygdeutvikling	25	2		2
Høgskolen i Volda	4 095	198	101	77
Høgskolen på Vestlandet	16 160	439	210	102
Høyskolen Kristiania	8 390	132	12	13
Kunsthøgskolen i Oslo	570	23	1	1
Kriminalomsorgens høyskole og utdanningscenter KRUS	445	1		1
Lillehammer Institute of Music Production Industries	50	1	1	
Lovisenberg Diakonake høyskole	970	18	6	7
MF vitenskapelige høyskole	1 375	36	9	13
NLA Høgskolen	2 490	136	50	44
Nord universitet	11 435	535	212	103
Norges handelshøyskole	3 485	71	42	19
Norges idrettshøyskole	1 185	38	13	6
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet	5 325	107	15	17
Norges musikkhøgskole	840	61	18	16
Norsk barnebokinstitut	35	2	0	1
Norsk gestaltinstitut	265	2	2	0
NTNU	41 145	593	136	181
OsloMet	20 635	489	246	170
Samisk høyskole	270	90	11	1
Steinerhøgskolen	270	13	3	9
Universitetet i Agder	13 195	259	89	121
Universitetet i Bergen	18 050	344	100	54
Universitetet i Oslo	27 915	315	38	42
Universitetet i Stavanger	11 805	187	41	50
Universitet i Sørøst-Norge	18 230	576	242	173
Universitet i Tromsø - Norges arktiske universitet	16 745	687	306	106
VID vitenskapelige høyskole	4 440	116	45	22
Sum	275 442	6 471	2 370	1 835

Tabell 8: Antall videreutdanningstilbud ved enkeltinstitusjoner som oppgir at de har videreutdanningstilbud. Kilde: DBH og BDO Analyse. *Studietilbud fremgår ikke på DBH, kartlagt på institusjonenes hjemmesider. **På DBH ser alle videreutdanningstilbudene til BI å være masterprogrammer, mens i de 202 vi har telt er også enkeltkurs inkludert. ***Antall studieprogram totalt summerer seg ikke opp til summene i tabell 1 fordi vi i denne har ekskludert de institusjonene som ikke tilbyr VU

6.4.2 Tabell 9: Etterutdanningstilbud ved ulike institusjoner

Navn	Tilbud etterutdanning nettsider
Dronning Mauds Minnehøgskule	Korte kurs i aktuelle dataverktøy
Høgskolen Innlandet	Tilbyr fag med og uten studiepoeng, uklart hvilke
Høgskolen i Molde, vitenskapelig høgskole i logistikk	Egen enhet som tilbyr kurs
Høgskolen i Østfold	2, og tilbyr etter bestilling
Høgskolen for landbruk og bygdeutvikling	1
Kriminalomsorgens høgskole og utdanningscenter KRUS	94
Lovisenberg Diakonake høgskole	Ingen kurs per nå, men har egen side for kurs
NLA Høgskolen	Tilbyr kurs til oppdragsgivere
Norges handelshøgskole	13
Norges idrettshøgskole	6
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet	10
Norges musikkhøgskole	5
Norsk barnebokinstitutt	2
Norsk gestaltinstitutt	1
NSKI Høyskole	1
NTNU	Tilbyr kurs og konferanser
OsloMet	36
Steinerhøgskolen	1 per nå, men ser ut til å ha flere
Universitetet i Agder	21, og etter etterspørsel
Universitetet i Bergen	19 per i dag
Universitetet i Oslo	13 (nettkurs, mooc)
Universitetet i Stavanger	50
Universitet i Sørøst-Norge	4, og etter etterspørsel

Tabell 9: Etterutdanningstilbud ved institusjoner som oppgir at de har etterutdanningstilbud. Kilde: BDO Analyse

6.5 VEDLEGG TIL FAGSKOLER

6.5.1 Tabell 10: Utdanningsformer ved fagskoler fordelt etter fagfelt

Nus fagfelt	Totalt antall studietilbud	Nettbasert med samlinger		Nettbasert undervisning		Stedsbasert undervisning	
		Antall deltid	Antall heltid	Antall deltid	Antall heltid	Antall deltid	Antall heltid
Humanistiske og estetiske fag	178	4	0	8	12	14	140
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	32	2	0	2	0	28	0
Samfunnsfag og juridiske fag	46			4	2	0	40
Økonomiske og administrative fag	254	15	2	59	0	77	101
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	633	162	11	29	11	108	312
Helse-, sosial- og idrettsfag	625	70	0	54	0	501	0
Primærnæringsfag	39	19	0			12	8
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	117	6	9	2	0	29	71
Sum	1 924	278	22	158	25	769	672

Tabell 10: Utdanningsformer ved fagskoler fordelt etter fagfelt. Kilde: DBH og BDO Analyse

6.5.2 Tabell 11: Utdanningstilbud innen digitalisering på fagskoler

NUS faggruppe og NUS-tekst	Nettbasert med samlinger			Nettbasert undervisning			Stedsbasert undervisning		
	Antall	Antall deltid	Antall heltid	Antall	Antall deltid	Antall heltid	Antall	Antall deltid	Antall heltid
Informasjons- og datateknologi	12	8	4	26	18	8	47	5	42
Fagskoleutdanning, Cisco-konsulent, halvårig				2	2	0			
Fagskoleutdanning, datateknikk - drift og sikkerhet, toårig	6	6	0				8	3	5
Fagskoleutdanning, drift- og supportteknikk, ettårig							2	0	2
Fagskoleutdanning, IT- og nettverksadministrasjon, toårig	4	0	4						
Fagskoleutdanning, IT-administrasjon, 7 måneder							2	0	2
Fagskoleutdanning, nettverk og IT-sikkerhet, toårig				4	2	2	8	0	8
Fagskoleutdanning, nettverks- og systemadministrasjon, ettårig				4	2	2	10	0	10
Fagskoleutdanning, nettverksadministrasjon - Linux, ettårig				2	2	0	6	0	6
Fagskoleutdanning, nettverksadministrasjon - Microsoft, ettårig				2	2	0			
Fagskoleutdanning, nettverksadministrasjon - sikkerhet, ettårig				2	2	0			
Fagskoleutdanning, nettverksadministrasjon med design, ettårig							2	0	2
Fagskoleutdanning, programmering, toårig	2	2	0				4	2	2
Fagskoleutdanning, utvikler .NET, toårig				2	2	0			
Fagskoleutdanning, webutvikler, ettårig				2	2	0			
Fagskoleutdanning, IT-drift og infrastruktur, halvårig				2	0	2			
Fagskoleutdanning, frontend-utvikling, toårig				4	2	2	4	0	4
Fagskoleutdanning, spillutvikling, toårig							1	0	1
Informasjonsmodellering	2	2	0				9	4	5
Fagskoleutdanning, BIM installasjon, ettårig							2	0	2
Fagskoleutdanning, BIM konstruksjon, ettårig	2	2	0				7	4	3
Elektro									
Fagskoleutdanning, industriell digitalisering, toårig	1	1	0				2	1	1
Mekaniske fag	29	27	2	6	4	2	79	12	67
Fagskoleutdanning, teknisk design med DAK, ettårig				4	2	2	8	0	8
Utdanninger i elektrofag, mekaniske fag og maskinfag, andre							1	0	1
Fagskoleutdanning, CNC og robotteknologi, toårig							1	0	1

Tabell 11: Utdanningstilbud innen digitalisering på fagskoler. Kilde: DBH, bearbeidet av BDO

6.6 VEDLEGG TIL FYLKESKOMMUNER

6.6.1 Tabell 12: Fylkeskommunale fagskoletilbud etter befolkning

Fylke	Antall utdanningstilbud 2018	Antall utdanningstilbud per 10 000 innbygger
Akershus	160	2,6
Aust-Agder	18	1,5
Buskerud	98	3,5
Finnmark	13	1,7
Hedmark	85	4,3
Hordaland	281	5,4
Møre og Romsdal	36	1,4
Nordland	48	2,0
Nord-Trøndelag	41	3,0
Oppland	108	5,7
Oslo	250	3,7
Rogaland	279	5,9
Sogn og Fjordane	42	3,8
Sør-Trøndelag	192	6,0
Telemark	71	4,1
Troms	36	2,2
Vest-Agder	157	8,5
Vestfold	72	2,9
Østfold	161	5,5

Tabell 12: Fylkeskommunale fagskoletilbud etter befolkning. Kilde: DBH, SSB og BDO Analyse

6.6.2 Tabell 13 Fylkeskommunale fagskoler fordelt etter utdanningsform

Fagskole	Nettbasert med samlinger			Nettbasert undervisning			Stedsbasert undervisning		
	Totalt antall	Antall deltid	Antall heltid	Totalt antall	Antall deltid	Antall heltid	Totalt antall	Antall deltid	Antall heltid
Bodin videregående skole og maritime fagskole							4	0	4
Chr. Thams fagskole	19	19	0				14	14	0
Fagskolen i Hordaland	29	24	5				82	48	34
Fagskolen i Kirkenes							2	2	0
Fagskolen i Kristiansand							33	15	18
Fagskolen i Kristiansund							10	4	6
Fagskolen i Troms av. Nord-Troms videregående skole	4	4	0						
Fagskolen i Vestfold				2	2	0	16	10	6
Fagskolen i Østfold	8	8	0				34	28	6
Fagskolen i Ålesund							14	0	14
Fagskolen Innlandet	45	45	0				63	41	22
Fagskolen Oslo Akershus	12	12	0				50	36	14
Fagskolen Rogaland	13	13	0	1	1	0	21	11	10
Fagskolen Telemark	10	10	0				16	7	9
Fagskolen Tinius Olsen	27	27	0				58	29	29
Fagskolen Troms, avd. Harstad tekniske fagskole	2	2	0						
Fagskolen Troms, avdeling Tromsø	12	12	0				8	0	8
Fagskolen i Sogn og Fjordane	15	15	0				25	3	22
Gauldal fagskole							2	0	2
Hadsel videregående skole og fagskole	2	2	0				2	0	2
Levanger Fagskole	8	8	0						
Lofoten maritime fagskole							4	0	4
Lofoten reiselivfagskole	3	1	2						
Nordkapp maritime fagskole og vgs skole							3	0	3
Nordland fagskole i helse-og sosialfag	12	12	0				22	22	0
Stavanger offshore tekniske skole	7	7	0				23	8	15
Steinkjer fagskole	2	2	0						
Stjørdal fagskole	14	14	0				12	0	12
Sørlandets fagskole							16	10	6
Trondheim fagskole	6	6	0				15	0	15
Ytre Namdal fagskole							7	0	7
Sum	312	287	25	188	162	26	1 465	780	685

Tabell 13: Fylkeskommunale fagskoler fordelt etter utdanningsform. Kilde: DBH, bearbeidet av BDO

KONTAKT

MORTEN THUVE

Partner

m: +4791647115
e: morten.thuve@bdo.no

www.bdo.no

BDO AS, et norsk aksjeselskap, er deltaker i BDO International Limited, et engelsk selskap med begrenset ansvar i henhold til garanti, og er en del av det internasjonale BDO-nettverket, som består av uavhengige selskaper i de enkelte land. Foretaksregisteret: NO 993 606 650 MVA. Medlem av Den Norske Revisorforening.

Leveransen er utarbeidet for oppdragsgiver, og dekker kun de formål som med denne er avtalt. All annen bruk og distribusjon skjer for oppdragsgivers regning og risiko. BDO AS eller BDO Advokater AS vil ikke kunne gjøres ansvarlig overfor en tredjepart.

